

DELA VSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 73

Sobota, 14. septembra 1935

Leto X

Enotnost

Razumljivo je, da se v razmerah, ki jih imamo, potrebna enotnost razrednih sil. Toda potrebna je iskrena enotnost, kakršno smo mi vedno želeli. V taki enotnosti bi delavski razred lažje preprečil nadaljnje poniževanje delavskega razreda v celoti v političnih, gospodarskih in kulturnih zadevah ter s tem dvignil življenjski nivo celega razreda. Ni imamo pred seboj torej določeno odkrito delo na dognanih temeljih in z določenimi pomočki. Ne maramo konglomeratov, v katerih bi lahko vsak delal, kar bi hotel. Za tako enotnost nismo, v kateri so eni iskreni pri delu, toda drugi v njej po ukazu znotraj enotnosti minirajo, obrekujejo, delajo prepire ter polagajo kukavičja jajca. Ne, take enotnosti ne potrebujemo. Taka enotnost je lažnjiva, steničarska. Mi pa ne maramo ničesar, kar je lažnjivega, kar ni iskreno pristopilo k enotnosti in vnaprej sprejelo red, ki mora biti v njej.

Naše vabilo k enotnosti je sprejelo mnogo prijateljev in prišli so iskreno v naše enotno gibanje. Prejeli so vabilo tudi oni, ki so že od prej z nami, da se ločijo od celine. Enotnosti niso sprejeli ti ljudje kot izhod za rešitev celote, marveč le kot nov maneuver in trik, da bi se jim omogočilo delovati v našem gibanju po tujih direktivah, ne pa po svoji zdravi pameti in po razmerah. Veliko idejo enotnosti hočejo zlorabiti s frazami in krivim tolmačenjem vsega za komedijo. Z idejo dviganja ugleda in vpliva delavcev in nameščencev hoče ta skupnica zamenjati s politično liciacijo vseh vrst. Za njo ni važno, kako mi živimo, kako bo z nami in kako si moremo pomagati, marveč le, kako je treba pripravljati podvale, blatiti one, ki so se celo dobo borili za pravice delavcev in ki so bili pri nas vedno in tudi ob času raznih diktatur. Osebna blatenja in širjenje laži »zaradi cilja« je trhlja metoda te skupine, ki jo po tem tudi najlažje spoznavamo.

Spominjajmo se na vodstvo te skupine pred petnajstimi leti. Skoraj v celoti tega vodstva ni več. Zmanjkalo ga je, pa je prišlo drugo, tretje in tako po vrsti. Niti deset odstotkov tistih petelnov ni več na svojih mestih, marveč vsi so izdali razredno gibanje ter odšli k nasprotniku. Mnogi od njih vodijo danes že razne fašistične skupine.

Taka je splošna slika. S temi fakti pa moramo mi računati. Nič se ni izpremenilo. Ljudje in pojavi v družbi se menjavajo, toda metode razdirajočega dela ostajajo iste.

Aktivnost te skupine ljudi opominja vse delavce na opreznost in protiakktivnost. Proti paroli razbijanja moramo mi uveljaviti parolo prave iskrene enotnosti. Enotnost zaradi splošne potrebe, ne pa zaradi osebnih, političnih, plemenskih ali verskih spekulacij.

Vrata naših organizacij so odprta. V organizacijo lahko pride vse, kar hoče delati in vse, kar razume položaj. Naše organizacije so platforma in temelj za enotnost. Kdor hoče iskreno delati, naj pride vanjo. Toda pred njih vratmi naj vrže proč vse instrukcije, vse direktive, vse zahrbtnje namene. V organizacijah naj velja samo ono, kar sklenejo merodajni forumi in je določeno po pravilih. Ne priznavamo ničesar, kar se vsiljuje organizaciji od zunaj, izven forumov. Iskreno, odkrito in javno vršimo svojo nalogo. To so pogoji naše enotnosti.

Ban Dravske banovine izmenjan

Novi ban dr. Marko Natlačen. — Dr. Dinko Puc sam odstopil.

Dne 11. t. m. je bil s kraljevskim ukazom razrešen ban dravske banovine dr. Dinko Puc in imenovan za bana dravske banovine dr. Marko Natlačen, odvetnik v Ljubljani.

Dr. Natlačen je Vipavec, rojen v Maučah 24. aprila 1886. Udeležoval se je v bivši Slovenski ljudski stranki. Dne 23. januarja 1927 je bil izvoljen v oblasno skupščino in bil predsednik skupščine do 6. januarja 1929, potem komisar in likvidator oblasne uprave do 15. januarja, ko

je bila država preosnovana po banovinah. Nekaj časa je bil interniran.

Obenem je bil imenovan Jovan Paimović za bana dunavske banovine.

O g. Pucu se čuje, da je predestiniran za predsednika bodoče začasne občinske uprave velike Ljubljane. S tem v zvezi se omenja tudi konferenca, ki jo je imel g. Puc neposredno pred svojim odstopom z ministrom brez listnice g. dr. M. Krekom.

Razpust uprave Pokojninskega zavoda za nameščence

Imenovan je komisar

Minister za telesno vzgojo naroda in zastopnik ministra za socialno politiko Mirko Komnenović je razpustil upravni odbor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani in imenoval dr. Antona Milavca, posestnika iz Ljubljane, za komisarja.

Novo imenovani komisar je poznan kot nekdanji vnet pristaš bivše klerikalne stranke in pomeni njegovo imenovanje le vzpostavitev stanja, ki je vladalo pred odpoklicem sedaj že umrlega predsednika g. Vrtočca, kateri je gradil med drugim tudi ljubljanski nebotičnik.

Kako bo z dodelitvijo naročil premoga?

Sejo glede dodelitve dobave premoga

Je sklical prometni minister dr. Spaho dne 12. t. m. v Beograd. Na sejo je povabil zastopnike železniških direktorij in strokovnjake. Na tej seji bo mogoče ugotoviti, da podatki, na podlagi katerih se dobava premoga iz Slovenije odklanja, niso resnični.

Kako se bo pa konferenca odločila glede razdelitve naročil premoga, trenutno še ni znano.

Vsa naša javnost zahteva, da se vsled nove dodelitve naročil ne odpusti niti en rudar in da se plače rudarjev ne znižajo niti za eno paro.

S seje sveta Društva narodov v ženevi

V Ženevi razprave — v Abesiniji vojna?

V Ženevi se posvetojuje odbor petorice glede rešitve italijansko-abesinskega spora, druge sile pa barantajo za kožo Abesinije. Abesinija ne popusti glede svoje neodvisnosti. Italijanski napad se pa pripravlja iz Eritreje.

Dr. Beneš predsednik

Predsednik sveta DN je dne 9. t. m. otvoril sejo Društva narodov, spominjal se je pokojnih kralja Aleksandra in Barthouja ter nato odredil volitev novega predsednika za bodoče

leto. Izvoljen je bil dr. Beneš, ki je dobil 49 glasov od 54 oddanih. Dr. Beneš je rekel v svojem nagovoru: »Dajmo svetu zopet upanje!« Položaj predsednika Beneša ni zavirljiv, ker ne pripada direktno kakšni velesili. Zato bo Beneš predsednik, prijatelj miru, ne bo pa mogel proti velesilam voditi izključno svoje mirovne politike. Dr. Beneš je tudi mnogo zainteresiran na razvoju centralno-evropske politike, predvsem na podnavskem paktu, ki ga bo mogoče izvesti le ob soglasju z Italijo.

Anglija je odkrila karte

Italija naletela na angleški odpor

Prva seja Društva narodov v Ženevi dne 11. t. m., je zanimiva in pomembna vsled tega, ker je Anglija odkrila svoje karte in zakladila italijanskemu fašizmu, ki je zaposlen z vojnimi pripravami v Abesiniji, odločen: stoj! Ni važno, iz kakšnih razlogov je to storila, gre pred vsem za dejstvo in posledice, ki utegnejo iz tega nastati.

Kot govornik je nastopil angleški zunanji minister Hoare. Ožigosal je mednarodno politiko Italije in vojno hujskanje s fašističnim nacionalizmom. Govoril je proti meddržavnim paktom, ki vznemirjajo sosedo in svet ter za kolektivno varnost. Samo kolektivna varnost, skupna obveza vseh držav, garantira obstoj malih držav in njihovo samostojnost.

Ako je potrebna nova razdelitev surovin, potem je svetovna gospodarska konferenca mesto, kjer se naj o tem razpravlja, ker je to vpraša-

nje mogoče rešiti brez krvoprelitja, brez zavojevanja malih narodov in podjarmljenja držav.

Hoare je ob koncu svojega govora izjavil, da kdor hoče prijateljstvo Anglije in dobre odnose, naj poslušaj njene nasvete.

Zmaga socialistov na Švedskem

pri volitvah v senat.

Na Švedskem so bile dopolnilne volitve v senat. Volila se je osmina senatorjev. Socialdemokrati in kmetje so dobili po dva mandata več na račun konservativcev in liberalcev.

Tudi na Holandskem so zmagali socialisti

Na Holandskem so se vršile občinske volitve v večini občin. Končale so se z velikimi uspehi socialde-

Naval na srednje šole

Časih so rekli: Le v šolo pojdi, da boš jedel bel kruh in ne boš imel umazan rok. Marsikdo je videl za tem rečem vso srečo bodočnosti človeka, ki se šola. Ne toliko iz tega razloga, pač pa gredo otroci v višje šole bolj zato, ker starši ne vedo, kam z njimi. Danes je naval na srednje šole zato večji. Zakaj, kaj pa hočejo starši z otrokom, ko dovrši ljudsko šolo? Dela ne dobe zanj, učno mesto tudi težko ali le posamezniki. Bolje je, če otrok hodi v šolo, kakor da bi postopal, in zlasti če dopušča bližina šole ali sredstva. Ogromne stroške se že še kako prenese.

Tudi v Ljubljani je letos na gimnazije mnogo večji naval kakor lani. Lani je bilo vpisanih na ljubljanskih gimnazijah (razen uršulinske) 4937 študentov, letos jih je 5423. To pomeni prirastek v enem letu 486 dijakov in dijakinj.

Enak pojav opazamo po drugih mestih države.

Vemo pa, da imamo sorazmerno danes vsaj toliko inteligence nezaposlene kakor delavcev. Vršijo se torej skokoma progresivna nadprodukcija delavcev in inteligence, kar bi v naši državi v taki meri ne bilo potrebno, če bi bili gospodarski in socialni politiki vodili zdravo gospodarsko politiko. Kaj je vzrok, da smo zabredli v tako krizo, je konkretno težko povedati. Drugače bi pa bilo, če ne bi bilo kartelov, če bi na industriji bila v večini udeležena naša država, če bi se ne toleriralo oderuštvo, če bi se ne dajale provizije za razne usluge, ki nas danes gospodarsko prav pošteno tepejo, ne le nas, vso državo. Zaradi tega ob pogledu na šolsko mladino s strahom gledamo v bodočnost inteligence prav tako kakor ob pogledu na ogromni delavski naraščaj.

Prav je. Mladina naj hodi v šolo. Izobrazba je potrebna. Toda preokreniti se mora gospodarska politika, odpraviti nedostatki, ki ovirajo razmah našega gospodarstva tako industrijskega kakor kmetijskega. To je problem, težak problem, silno težak, ker je tako zavožen.

Predvsem pa je potrebno, da vsak režim presoja razvoj s socialnega stališča in vodi socialno politiko v interesu vseh državljanov. Dela, kruha, dosti plače; proč pa z verižniki, pa naj se skrivajo za monopoli, karteli ali protekcionizmom.

Važna je seveda tudi zunanja politika. Poštena korektura današnjih družabnih razmer v državi lahko omogoči življenje delavcu in inteligentu, pa tudi kmetu in obrtniku.

Pod vtisom Hoarovega govora razpravljajo v Ženevi dalje.

Doma in po svetu

Konferenca o podpiranju pasivnih krajev. Minister socialne politike M. Komnenović je povabil vse bane najpasivnejših krajev v Beograd, da v ekonomsko-finančnem odseku ministrov rešijo vprašanje prehrane teh krajev.

Zopet smrtne žrtve v spopadu med kmeti in žandarmerijo. V Humu na Sotli je ob priliki proščenja hotel poslanec Mačkove stranke, Domović, imeti neprijavljeno shodo, kar pa žandarmerija ni dopustila. Pri spopadu kmetov z žandarji so bile štiri osebe ustreljene.

Glavna tajnika nove radikalne zajednice postaneta Štefan Kobasica, dolgoletni poslanec in tajnik narodne skupščine ter minister Janković.

Beograjska gospodarska nedelja. Gospodarska organizacija beograjski teden bo priredila v času od 6. do 14. oktobra t. l. »Beograjsko gospodarsko nedeljo«, zvezano z obrtniško, industrijsko in poljedelsko razstavo, kulturno revijo, sportnimi prireditvami ter raznovrstno zabavo na sejmišču. Za obisk prireditve bo treba plačati samo polovično voznišino na železnicah in parobrodih.

Prepovedani so saloni za nego ženske lepote, tako zvani masažni saloni, po najnovejši odredbi ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. V teh salonih so se poleg lakiranja nohtov včasih dogajale še razne druge skrivnostne reči.

Nove obsodbe upornikov v Albaniji. — Obsojenih je bilo 23 oseb na smrt, 10 na dosmrtno ječo, 12 na 15 let ječe, 50 obtožencev je bilo oproščenih.

Italijani nabirajo prostovoljce za svoj pohod v Abesinijo med kitajskimi kulji v Šanghaju.

Podraženje živil v Nemčiji je vedno občutnejše. Nekaterim živilom so cene poskočile za 30 do 50 odstotkov. Živil, ki se uvažajo iz inozemstva, sploh ni dobiti.

Demonstracije v Kölnu. Delavske žene so priredile veliko demonstracijo proti draginji, ki se je policiji ni posrečilo razgnati. Tudi oddelki SA so demonstrirali in se s policijo ljuto spopadli. Bilo je večje število ranjenih. Policijskega šefa v Kölnu so zato odstavili.

Mesto Brno na Češkoslovaškem je sklenilo investirati v petih letih za omiljenje nezaposlenosti 152 milijonov Kč (to je nad 275 milijonov dinarjev).

Dolgovi tretjega rajha so od junija 1934 do junija 1935 narasli od 11 milijard 550.400.000 mark na 13 milijard 87.900.000 mark. Dolgovi so torej v enem letu narasli za 1 milijardo 537.500.000 mark. Povprečno mesečno je narasel dolg za 128 milijonov.

Nemški dumping s knjigami. Iz Nemčije prihajajo danes le knjige, ki se strinjajo s teorijami nemškega fašizma. Resnih, stvarnih in objektivno znanstvenih knjig je le malo. V

Poljsko ljudstvo proti fašizmu

Ponekod samo 15 odstotna volilna udeležba

Poljska reakcija je pri volitvah v nedeljo 8. t. m. doživela temeljit poraz. Ljudstvo je volitve bojkotiralo in s tem odreklo zaupanje vladi in njenim kandidatom. Nič ni pomagalo, da je vlada ukazala zapreti celo vrsto eksponiranih oseb iz vrst opozicije, pod pretvezo, da so vršili abstinenčno propagando. Od 16 milijonov volilcev jih je volilo približno samo 7 milijonov in še za te trdi opozicija, da so volili le na papirju. Vlada sama priznava, da je bilo en milijon glasov neveljavnih. Reakcija na Poljskem nima v ljudstvu nobene za-

sloambe več, pokopana je bila zaeno s Pilsudskim. Če slučajno tega ni hotela verjeti, se je preteklo nedeljo o tem do dobra prepričala.

Volilna udeležba je znašala ponekaterih krajih samo 15, v Varšavi 30 odstotkov. Razen Ukrajincev nima nobena narodna manjšina, med katero se nahajajo Nemci, Belorusi in Rusi, zastopstva v parlamentu. Brez zastopstva so tudi socialisti, ki se volitev sploh niso udeležili. Kakor znano, so kandidate postavljali volilni možje raznih korporacij, dočim so bile stranke izključene.

Kongres ogrskih strokovnih organizacij

Za svobodo strokovnega gibanja

V nedeljo se je sestal v Budimpešti kongres svobodnih strokovnih organizacij na Ogrskem. Prvi je govoril na kongresu predsednik strokovne internacionale s. Leon Jouhaux o svobodi strokovnih organizacij, ki je utemeljena v mirovnih pogodbah. Nadalje je govoril podpravitelj mednarodnega urada dela v Ženevi Albert Staad o pomenu med-

rodnega urada dela. Kongres so potem pozdravili zunanji zastopniki strokovnih central, nakar je prešel kongres k obravnavanju dnevnega reda.

Kongres moremo smatrati kot odgovor na neprestane grožnje ministrskega predsednika Gömbösa proti strokovnim organizacijam in socialno demokratični stranki.

Grški generali se pretepajo

Za in proti monarhiji

Iz Grčije prihajajo zopet vesti o notranjepolitičnem vznemirjanju, ki ga povzroča generaliteta. Vojni minister Kondilis ima prijatelje in sovražnike. General Panajotatis se je skregal z generali višjih položajev, ki so hoteli v deputaciji k predsedniku za restavracijo monarhije. Panajotatis pa je hotel to preprečiti. Postaviti je hotel topništvo pred vojno

ministrstvo. Vojni minister je odredil preklc te odredbe ter odstavil Panajotatisa, čemur se pa ta ni pokoril. Pozneje so bili nasprotni generali povabljeni na ministrsko sejo, pa so se že v predsobi krvavo stekli. Na seji vlade je poročal predsednik vlade Caidaris in izjavil, da se bo plebiscit o monarhiji in republiki vršil oktobra meseca.

Češkoslovaški minister za socialno skrb:

Nizke mezde ne morejo poživiti gospodarstva

V češkoslovaškem parlamentarnem socialnopolitičnem odseku je soc. dem. minister ing. Nečas podal svoj ekspoz, v katerem je med drugim rekel:

»Ena glavnih ovir, da se gospodarstvo ne more poživiti, so nizke mezde in plače, ki zmanjšujejo kupno silo velikega dela prebivalstva.«

Tudi na Češkoslovaškem znižujejo kapitalisti mezde, ki so pa še vedno višje za 25 do 30 odstotkov kakor pri nas.

Minister ing. Nečas je v svojem govoru navedel celo kopo ukrepov, o katerih bo parlament sklepal v prilog dviga socialnega položaja.

svrhu propagande za fašizem bo Nemčija svoje knjige prodajala za 25 odstotkov ceneje kakor doma. —

Novo sredstvo za varstvo proti plinom. Dunajski visokošolec Walter Prinz je iznašel zelo dobro sredstvo za varstvo proti plinom. Iznajdba obstoji iz posebne vrste tkanine, dvojno tkane, ki se prepoji s posebno kemično snovjo, ki ne propušča plinov. Tkanina se more uporabljati kot zavese pri oknih in vratih, ki se z njo

neprodušno zapro, tako da plin ne more v bivališča.

Rekord samomorov ima letos Budimpešta. Vsak dan je bilo povprečno 13 samomorov. Dober socialni položaj?

Milijonarji na Češkoslovaškem. »Prager Presse« poroča, da je na Češkoslovaškem 3200 milijonarjev. Takih, ki imajo na leto dva in pol milijona Kč (to je nad 4 in pol milijona dinarjev) je 673.

V ogledalu

Čujmo, čujmo! Mi smo že svojčas povdarili, da je nepravilno uvajati demokracijo s pomočjo sedanega parlamenta. Zadnje čase se v parlamentu formirajo razne skupine, ki bi znale onemogočiti sprejetje zakonskih načrtov, katere je napovedala vlada v svoji znani deklaraciji. Beograjska »Politika« piše s tem v zvezi: »Če bi vladi bilo nemogoče uzakoniti nove politične zakone, potem bi pač moral ostati v veljavi sedanji volilni zakon. Po tem zakonu bi vlada vodila tudi prihodnje volitve...«

Zamenjani vlogi. Časi se spreminjajo in ljudje z njimi. Pa časopisi tudi. »Slovenec« je ves bahav, ker ima sedaj za seboj stranko, kakršno je še nedavno imelo »Jutro«. »Jutrovci« se seveda težko vživljajo v tak položaj, ker so mislili, da imajo samo oni patent na patentirane stranke. Bravci »Slovenca« pa seveda tudi niso zadovoljni, ker so pričakovali večjih sprememb kakor te, da »Slovenec« v letu 1935 oznanja »jutrovske« ideje iz leta 1933.

Nam ni do takega vpliva. Duhoviti hoče biti »Večernik«, pa se je v svoji torkovi številki skopal nad nas. Ironizira naše stremljenje po vzpostavitvi samostojnega političnega gibanja in pridobitvi političnega vpliva v državi ter pravi: »Gospodem marksističnim generalom gre torej za politični vpliv na najvišjih mestih.« Ne, gospodje, vpliv na najvišjih mestih prepuščamo vam, vi ste od tega vpliva živeli in upate, da boste še živeli, ali pa boste postali neznanka, s katero nihče ne bo več računal. Nam gre za nekaj več kakor za vpliv na najvišjih mestih, nam gre za vpliv v najvišjih plasteh državne uprave. Takega vpliva pa človek ne pridobi na ta način, da obrača plašč po vetru, kot vi, ki ste do 6. januarja 1929 klicali hosana Pribečeviću, da ste se ga potem slovesno odrekli in ga zatajili,

Konstatirati pa moramo tudi, da so ti isti neuki delavci in kmetje, ki so mislili, da bodo res soodločali na vodilnih mestih, ako zaupajo svojo usodo vam, presneto slabo odrezali, kljub vsemu vašemu vplivu, ali pa baš zato. Razumeli boste tedaj, če delovno ljudstvo tudi v bodoče ne bo iskalo svoje zaslombe v »mogočnih nacionalnih vrstah«, kamor ga vabite, ampak v bojovni zvezi snujoče se Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Zanimiva izjava. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je izdal oklice, v katerem povdarja svoje odločno jugoslovansko stališče, med drugim pa pravi tudi: »Sokolstvo... ne zahteva od nobene strani pomoči...«

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevaža Talpa 13

»Čuj, človeče, zamorec, kaj nisi slišal, pet jajc zahtevam, ali pa si jih naj morda sam vzamem?« se je togotil Antonio.

»Kaj še!« je dejal Abraham nedolžno. »Saj vam jajce vendar ne maram vsiljevati in vam krasti iz žepa težko prislužno mezdo. Rajši varčujte z denarjem! Saj lahko živite tudi brez jajc. Saj ste tudi prve dni živeli brez jajc.«

To je bil povsem nov način, kakršnega doslej pri Abrahamu nismo bili vajeni.

Proti takemu varštvu smo se uprli ko en mož.

»Kako se mi črni kunec le predrzne predpisovati, kaj naj jem in česa naj ne jem, ali naj denar hranim ali pa vržem v vodnjak, kaj!« se je vmešal Gonzalo. »Tako mi boš dal šest jajc, ali ti pa razbijem skravžljano čepinjo v črepinje.«

»Dobro,« je Abraham resignirano dejal, »ko ne marate drugače in mi vrhu tega grozite še z udarci, vam bom predajal jajca kakor doslej.«

»Kako pa si si mislil?« mu je Sam Woe mirno in šolmostrsko odgovoril. »Najprej nas zapelješ, da jemo jajca, in ko smo se jim privadili, nam jih pa ne maraš dajati. Daj mi tri jajca!«

Kitajec je zbudil v meni prav posebno čustvo: Sedaj ko smo se tako zelo navadili na jajca, na to, da se dado tako hitro pripraviti, na njihovo redilnost in na to, da se jih je dalo brez truda dobiti, naj se jim nenadoma zaradi zamorčeve samovoljnosti odpovemo! To bi bilo prav isto, kakor da bi bili vrženi iz dobe brezžičnega radia nazaj v dobo kamenite sekire. Sinoči, ko mi je bil želodec napolnjen z debelo, sijajno in okusno jajčno pogačo, sem sicer sklenil, da ta tečen ne bom kupoval jajc. Toda zjutraj, ko je bil želodec prazen, kakor izsušeni gumijasti avtomobilski obroč, se mi je zdel sklep otročji. Čemu bi se le trpčilo in si mučil meni tako drago telo s pogledom na lepa sveža jajca, ki so že tako veselo cvrčala v ponvah tovarišev?

»Daj mi jih šest!« sem zapovedal Abrahamu.

Seveda pa me je prevzel zopet kes, ko sem pojedel troje zapečenih jajc, dvoje pa skuhal za kosilo. In tako je ostalo pri jajcih.

Ko smo se vračali domov, mi je mr. Shine zaklical: »Čujte, mr. Gale, ali bi stopili za četrt ure k meni? Žena je spekla dober kolač, pa boste popili z nami škodelico kave.«

Ko smo sedeli pri mizi, mi je mr. Shine pripovedoval, kako je začel tu z 260 dolarji, ki si jih

je bil prihranil, kako je z lastnimi rokami napravil iz divjega grmičevja farmo, kako je bila cesta, ki vodi do več ko tri ure oddaljenega kraja, pri njegovem prihodu samo ozka, zarasla pot, komaj dovolj široka, da je šla po njej mula, kako je tudi to cesto razširil, tako da vozi lahko sedaj po njej z lastnim Fordom.

»Štiri in dvajset let težkega, zelo težkega dela je bilo potrebno, da sem vse to napravil. In mi gringji, ki prinašamo deželi kulturo, moramo biti vkljub temu zmeraj pripravljeni na nenaden beg, pri čemer moramo seveda vse zapustiti. Sovražijo nas kakor smrt, ker se boje za svobodo in neodvisnost, ki ju cenijo tu ljudje nad vse.« Ni bil to prvi Amerikanec, ki mi je slikal te težave.

»Mnogotero leto je prav dobro. Večkrat sem v enem letu imel kar po štiri koruzne žetve. Kaj takega v državah nimajo. Toda letošnje leto je slabo. Bombaž je precej zmrznil, kar se že petnajst let ni pripetilo; zato je samo na pol tak, kakršen bi moral biti. In kar ne vem, kaj je s kokošmi. Še nikoli nismo imeli tako malo jajc, kakor v zadnjih tednih. Tudi mr. Fringell in mr. Shape se pritožujeta nad kokošmi.«

Zvečer sem pripovedoval Abrahamu, kaj mi je mr. Shine o kokoših pripovedoval. Toda moj tovariš se ni niti malo zmedel.

(Dalje prihodnjič.)

Grafično delavstvo javnosti!

Pred izbruhom novega spora

Dne 12. avgusta in v naslednjih tednih je bil med organizacijo grafičnega delavstva in ogromno večino grafičnih podjetij v dravski banovini sklenjen sporazum, s katerim je bil likvidiran spor, ki je dotlej vladal med organizacijo grafičnega delavstva in grafičnimi podjetji. Izven sporazuma so ostala le štiri podjetja, s katerimi je grafično delavstvo boj nadaljevalo.

S sporazumom, ki ga je podpisala ogromna večina grafičnih podjetij, ni bil likvidiran spor le v toliko, da se je grafično delavstvo iz onih podjetij, ki so sporazum podpi-

sala, vrnilo na delo, nego so se vsa podjetja, ki so sporazum podpisala, s podpisom obvezala, da bodo v Društvu tiskarnarjev uveljavila celotni sporazum in da bodo zlasti za sprejem celotnega sporazuma glasovala na izrednem občnem zboru Društva tiskarnarjev in s tem dosegla, da postane Društvo tiskarnarjev kolektivni kontrahent za vse svoje člane. Logična posledica tega sklepa, ki bi ga morala ogromna večina podjetij izvesti, ker se je bila v to s podpisom sporazuma obvezala, bi bila, da bi podjetja, ki sporazuma ne bi hotela sprejeti in uveljaviti, iz-

stopila iz Društva tiskarnarjev ali pa bi bila iz tega društva izključena. S tem bi prišel tarifni boj grafičnega delavstva v popolnoma novo stanje.

Kljub temu, da je ogromna večina grafičnih podjetij podpisala sporazum, so vendar podjetja, ki so zahtevala, da izredni občni zbor sprejme sporazum v celoti, ostala v manjšini in je večina sprejela predlog, ki ni v skladu s sporazumom.

Sicer organizacija grafičnega delavstva še ni uradno obveščena o pravem sklepu izrednega občnega zbora Društva tiskarnarjev, vendar je danes že gotovo dejstvo, da mno-

go podjetij obveznosti, sprejetih s podpisom sporazuma, ni držalo. S tem je padla prav za prav osnova na kateri je bil sporazum sploh zgrajen in je tako dejansko padel ves sporazum za vsako ono podjetje, ki obveznosti ni izpolnilo in tudi za vsa druga podjetja, kolikor ta niso v stanju, da vse točke sporazuma vendarle docela uveljavijo.

Položaj je tak, da stojimo vnovič pred izbruhom težkega spora, ki bo tarifni boj grafičnega delavstva razširil vnovič na mnoga podjetja, ki so s sporazumom šele začela obratovati.

Besedolomstvo je nalezljivo

V člankih, s katerimi smo informirali javnost, kako je nastal spor med grafičnimi podjetji in grafičnim delavstvom, smo dokazali, da je ves spor povzročila Narodna tiskarna, ker ni držala dogovora, ker je sporazum, sklenjen med obema organizacijama, prelomila in je 30. junija sama vrgla delavstvo iz podjetja še preden je potekla veljavnost kolektivne pogodbe in še preden je potekel rok, ki ga je postavila delodajalska delegacija delavski delegaciji za odgovor na njihove predloge. Narodna tiskarna je s tem opetovano zagrešila besedolomstvo. Še več primerov lahko navedemo, s katerimi bi vnovič dokazali, da se je Narodna tiskarna do svojega delavstva večkrat vedla besedolomsko.

V zadnjem času pa doživljamo nov primer težkega besedolomstva.

V smislu sporazuma bi moralo vsako podjetje, ki je sporazum pod-

pisalo, delati odločno za to, da se sporazum splošno uveljavi in da ga v celoti sprejme tudi Društvo tiskarnarjev, ki bi s tem postalo kolektivni pogodbenik za vse članstvo. Ta sporazum je podpisala ogromna večina podjetij. Ogromna večina podpisnikov je še posebej zatrdila, da bodo na izrednem občnem zboru Društva tiskarnarjev storili vse in zastavili ves vpliv, da bo sprejet sporazum v celoti za vse člane društva.

Občni zbor Društva tiskarnarjev je bil sklican. Imelo ga je v ponedeljek, dne 9. t. m. popoldne. Udeležilo se ga je lepo število zastopnikov podjetij.

Med navzočnimi zastopniki so bili samo štirje zastopniki podjetij, ki sporazuma niso podpisali, vsi drugi pa so zastopali podjetja, ki so podpisala sporazum in ki so se s tem obvezala, da sporazum v celoti uveljavijo v Društvu tiskarnarjev,

da ga Društvo tiskarnarjev sprejme za vse svoje člane in da postane s tem kolektivni pogodbenik.

Pri glasovanju pa se je izkazalo, da je s štirimi tiskarnami, ki sporazuma niso priznale, 30 glasov in z ogromno večino tiskarn, ki so sporazum priznale in se obvezale za glasovanje za sporazum in ki so imele tudi na izrednem občnem zboru večino zastopnikov, pa le 21 glasov, in je tako večina, ki je bila s podpiši obvezana, da glasuje za sporazum, ostala v manjšini.

Čudovito glasovanje!

Še pred tem, še pred izrednim občnim zborom Društva tiskarnarjev so nekateri potovali po dravski banovini in posečali vsa podjetja, zlasti manjša, ter jih pridobivali za besedolomstvo in so tem podjetjem naštevali, katera podjetja so za besedolomstvo že pridobljena.

In na izrednem občnem zboru je

bilo odrejeno še tajno glasovanje, da besedolomci še lažje zataje svoje podpise. Besedolomstvo je vendarle dejanje, ki se ga mnogi sramuje, zato je potrebno, da se skrije pod plaščem tajnega glasovanja.

Vendar nič ni tako prikrito, da ne bi postalo odkrito. In razmerje 30 proti 21 je izraženo v tako nizkih številkah, da so ugotovitve, kako je kdo glasoval, enostavne, zlasti, ker je znano, koliko glasov pripade posameznim podjetjem, ki so bila zastopana na izrednem občnem zboru, ker je glasovalna pravica določena v razmerju s številom zaposlenega delavstva.

Nedavno smo bili mnenja, da je besedolomstva le Narodna tiskarna. Besedolomstvo pa je menda nalezljivo, kajti Narodna tiskarna je dobila prirastek.

Če koga, tedaj je treba besedolomce postaviti na sramotni oder.

Dogovori, s katerimi je bil v glavnem zaključen tarifni boj grafičnega delavstva

Dne 13. avgusta se je vrnilo grafično delavstvo, ki je stavkalo, v večini ljubljanskih tiskarn na delo. Vrnili so se na podlagi sporazuma, ki je bil dosežen prejšnjega dne, to je 12. avgusta. Tega dne so sporazum podpisali tale podjetja: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Tiskarna Merkur v Ljubljani, Tiskarna J. Blasnik nasl. v Ljubljani, Litografija Saturnus v Ljubljani, Zadruga tiskarna v Ljubljani, Tiskarna Slovenija v Ljubljani, Tiskarna Grafika v Ljubljani, Tiskarna Jereb v Ljubljani, Tiskarna Gale v Ljubljani, Mariborska tiskarna v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Ljudska tiskarna v Mariboru, Podravska tiskarna v Mariboru, Litografija Benčina in drug v Mariboru, Tiskarna H. Sax v Mariboru, Mohorjeva tiskarna v Celju, Zvezna tiskarna v Celju, Tiskarna Celeja v Celju, Tiskarna Br. Rode in Martinčič v Celju, Tiskarna W. Blanke v Ptuj, Tiskarna A. Slatner v Kamniku, Tiskarna Kolektor v Kranju, Tiskarna Brata Rumpret v Krškem, Tiskarna J. Kralec nasl. v Novem mestu.

Sporazum, ki so ga ta podjetja podpisala, je obsegel dva dela, in sicer »Dogovor za likvidacijo spora«, ki obsega določila, da se vse grafično delavstvo vrne na delo in da se vzpostavi stanje, kakršno je bilo pred sporom, da se tarifa podaljša za eno leto in če bodo prihodnje leto pogajanja za enotno tarifo neuspešna, še za eno leto in nato, če bodo pogajanja za enotno tarifo vnovič neuspešna, še za eno leto, torej v celem za tri leta, in ki smo ga že tedaj priobčili, in »Zapisnik k dogovoru za likvidacijo spora«, ki ga danes v celoti objavljamo.

Zapisnik k dogovoru za likvidacijo spora

Poleg dogovora sklenejo podpisniki tudi:

1. Letošnje dopuste izrabi delavstvo točno v smislu tarifnih določil.

2. Vajenci nadomeste izgubljeni čas. — Glede posameznih vajencev se bo posebej dogovarjalo, in sicer v tem smislu, da se bodo smatrali kot akontacija poznejših sprejemov. Vendar le v onih primerih, če se dokaže, da je podjetje moralo podpisati pogodbo, in tudi v teh primerih je mogoč sprejem šele tedaj, ko vajenec zadosti vsem tarifnim določilom.

3. Delavstvo iz podjetij, ki bi eventualno dogovora ne sprejela, zapole po potrebi ostala podjetja s tem, da se takoj ugotovi, koliko ga podjetja zapole.

4. Dogovor podpišejo trenutno tale podjetja:

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Tiskarna Merkur v Ljubljani, Tiskarna J. Blasnik nasl. v Ljubljani, Litografija Saturnus v Ljubljani, Zadruga tiskarna v Ljubljani, Tiskarna Slovenija v Ljubljani, Tiskarna Grafika v Ljubljani, Tiskarna Jereb v Ljubljani, Tiskarna Gale v Ljubljani, Mariborska tiskarna v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Ljudska tiskarna v Mariboru, Podravska tiskarna v Mariboru, Litografija Benčina in drug v Mariboru, Tiskarna H. Sax v Mariboru, Mohorjeva tiskarna v Celju, Zvezna tiskarna v Celju, Tiskarna Celeja v Celju, Tiskarna Br. Rode in Martinčič v Celju, Tiskarna W. Blanke v Ptuj, Tiskarna A. Slatner v Kamniku, Tiskarna Kolektor v Kranju, Tiskarna Brata Rumpret v Krškem, Tiskarna J. Kralec nasl. v Novem mestu.

5. Podpisniki tega dogovora izjavljajo, da bodo kot člani Društva tiskarnarjev za Slovenijo posamezno in solidarno storili vse, da ta dogovor podpiše Društvo tiskarnarjev kot tako, ki postane s tem kolektivni pogodbenik za vse svoje člane. Vodstvo Društva tiskarnarjev in tisti njegovi člani, ki ta dogovor podpišejo, bodo stremeli, da se eventualna netarifirana podjetja pridružio temu dogovoru in postanejo tako vnovič tarifirana podjetja. — To naj bi se izvedlo še tekom avgusta.

6. Podpisniki se zavežejo, da ne bodo ovirali sankcij, ki bi jih izvajal SGRJ napram netarifiranim podjetjem, in da bodo odrekli sleherni sodelovanju z netarifiranimi podjetji, ki bi bilo v kvar organizaciji SGRJ.

7. Društvo tiskarnarjev in SGRJ bosta, kar se tiče netarifiranih podjetij, glede na mogočo nelegalno konkurenco, zaščito enakih delovnih pogojev in cen izdelkov, kakor tudi glede ureditve delovnega trga sodelovala. — Temu pri-trdi tudi občni zbor Društva tiskarnarjev, ki se vrši vsaj do 10. septembra 1935.

V Ljubljani, dne 12. avgusta 1935.

Celoten sporazum so pozneje podpisala še tale podjetja: Tiskarna Jereb v Ljubljani, Tiskarna Grafika v Ljubljani, Tiskarna Gale v Ljub-

ljani, Ljudska tiskarna v Mariboru, Tiskarna A. Slatner v Kamniku in tiskarna Kolektor v Kranju. V teh podjetjih prav za prav sploh ni prišlo do spora in obratovanje sploh ni bilo ustavljeno.

Troje mariborskih podjetij je tedaj še ostalo izven sporazuma in se je tam stavka nadaljevala. Z zastopniki teh podjetij so se pozneje dogovarjali zastopniki organizacije grafičnega delavstva posebej. Predvsem je bil potreben poseben razgovor s temi podjetji zato, ker Tiskarna sv. Cirila v Mariboru popolnega stanja, ki ga je imela v svojem obratu pred sporom, ni mogla vzpostaviti, ker je med tem zaposlila novega faktorja. Dalje je bil potreben za mariborska podjetja poseben tolmač, ker sta dve podjetji v Mariboru imeli trgovske zveze z netarifiranimi podjetji, in sicer Tiskarna sv. Cirila z Misijonsko tiskarno v Grobljah s tem, da je temu podjetju posojala klišee, Mariborska tiskarna pa je imela poslovne stike z Narodno tiskarno v Ljubljani, ker tiska »Mariborski Večernik Jutra«.

Po večkratnih pogajanjih so vse mariborske tiskarne podpisale celoten sporazum, in sicer »Dogovor za likvidacijo spora« in »Zapisnik k dogovoru za likvidacijo spora«. Poleg tega pa je bil podpisan k temu še datek, ki glasi:

1. Ako bodo sklenjeni koncem polne likvidacije tarifnega spora s kakim podjetjem ali skupino podjetij boljši kolektivni pogoji za delodajalce, ki pa ne izvirajo morda iz posebnega položaja kakega posameznega podjetja, se mariborska podjetja avtomatično pridružijo taki boljši kolektivni pogodbi, kolikor bi s tem soglašala delodajalska organizacija.

2. Točke dogovora in zapisnika, ki nalagajo podjetjem solidarnost v boju proti eventualnim netarifiranim podjetjem v Ljubljani in njeni okolici, veljajo za mariborska podjetja s to razlago, da je dejansko sodelovanje grafičnih podjetij z SGRJ v boju proti ev. netarifi-

ranim podjetjem mišljeno sodelovanje ljubljanskih podjetij v tem boju, ne pa mariborskih podjetij, ki pri tem tehnično ne morejo priti v poštev, in ki zato lahko nadalje vzdržujejo one vezi, ki so jih poedina mariborska podjetja imela pred 30. junijem 1935. — Seveda pa je izključeno na novo dogovorjeno sodelovanje s kakimi ev. netarifiranimi podjetji, ki bi bilo naperjeno proti delu za tarifiranje vseh podjetij ali ki bi hotelo podpirati kakršnokoli akcijo proti dogovoru in sporazumu ali proti posameznim točkam dogovora in zapisnika. — Tudi so mariborske tiskarne dolžne, da sporazum, ki ga sprejmejo s tem dostavkom vred, branijo in delujejo, da se splošno uveljavi.

3. Sporna zadeva glede faktorja v Cirilovi tiskarni se izravna v smislu določil tako, da mora biti faktor nameščen le v popolnem svojstvu faktorja, da torej opravlja le faktorske posle (ev. tudi korektorske), da pa more delati tehnično le v izrednih primerih. — 4. Zaupnik sme nastopiti le strogo v okviru tarifnih določil, ki nalagajo absolutno objektivnost, pri čemer mora ščititi interese delojemalcev in delodajalcev in čuvati tarifna določila na obe strani.

V Mariboru, 17. 8. 1935.

Iz priobčenega je razvidno, da so bile vse mariborske tiskarne enako obvezne kot ostale tiskarne, ki so že preje podpisale sporazum. Točka 2. dodatnega sporazuma sicer govori o olajšanju glede solidarnosti v boju proti eventualnim netarifiranim podjetjem, vendar poudarja, da velja to olajšanje le iz tehničnih razlogov, ker so mariborska podjetja preoddaljena, da bi mogla dejansko poseči v boj z netarifiranimi podjetji. Podčrtano pa je, da ne morejo vzdrževati z netarifiranimi podjetji nobenih novih vezi, s katerimi bi se delalo proti delu za tarifiranje vseh podjetij, in še zlasti je podčrtano, da so mariborske tiskarne dolžne delovati, da se sporazum splošno uveljavi. Celotni dodatek pove, da so sicer vse točke sporazuma obvezne tudi za mariborske tiskarne, zlasti pa, da je za te tiskarne obvezna točka 5. zapisnika. Najvažnejše določilo te točke,

ki velja v polnem obsegu tudi za mariborska podjetja, pravi, da so »podpisniki tega dogovora obvezni, da bodo kot člani Društva tiskarnarjev za Slovenijo posamezni in solidarno storili vse, da ta dogovor podpiše Društvo tiskarnarjev kot tako, ki postane s tem kolektivni pogodbenik za vse svoje članice.

Ko so mariborska podjetja dne 17. avgusta podpisala sporazum, se je vse grafično delavstvo dne 19. avgusta vrnilo na delo.

Celjske tiskarne so podpisale ves sporazum v celoti že preje. Zvezna tiskarna, ki pa je tudi podpisala sporazum, pa z delavstvom ves čas sploh ni bila v sporu. Le tiskarna Brata Rode in Martinčič sporazuma ni podpisala. Z njo so se začeli zastopniki organizacije posebej pogajati. Po večkratnih pogajanjih je bil tudi s tem podjetjem 20. avgusta dosežen sporazum. Podjetje je v celoti podpisalo sporazum, ki je bil sklenjen z ostalimi podjetji, le glede prve točke Dogovora o likvidaciji spora je bil sestavljen poseben tolmač, ker so vladale v tem podjetju posebne, med sporom nastale prilike. Ta tolmač glasi:

Dogovor velja v celoti s tem, da se razume prva točka dogovora tako:

1. V podjetje se vrne vse osebe, ki je bilo iz podjetja izprto, razen ene vlagalka, ki se jo namesti drugje.

Zagrebski tiskarnarji naj začno pogajanja!

Kakor poroča »Jutro«, je izredni občni zbor Društva tiskarnarjev sklenil med drugim tudi, da bo Društvo tiskarnarjev pozvalo zagrebsko delodajalsko organizacijo, da naj takoj začne pogajanja za enotno skupno kolektivno pogodbo, češ, da se bo s tem rešil ves tarifni spor v dravski banovini.

Če je poročilo »Jutra« točno, potem moramo pač reči, da so tukajšnji tiskarnarji ostali še vedno naivni, ali pa vedoma delajo sklepe, ki jih ne morejo uveljaviti.

Zagrebska delodajalska organizacija je samostojna organizacija, ki dela le to, kar sama hoče. Še vedno je dokazala, da si ne pusti ničesar vsiljevati, ničesar nalagati in ničesar ukazovati. Zlasti glede pogajanj za kakšno skupno tarifo bo zagrebska delodajalska organizacija hodila dalje svoja pota, kakor jih je hodila doslej. Saj so predstavniki zagrebske delodajalske organizacije še nedavno izjavljali, da se v to vpra-

Čudna matematika

12. avgusta je bil dosežen med večino grafičnih podjetij v dravski banovini in organizacijo grafičnega delavstva sporazum. S tem sporazumom je bil za podjetja, ki so ga podpisala, likvidiran spor, ki je dotlej trajal. Sporazum je obsegal dva dela. V prvem delu so bila pod naslovom »Dogovor za likvidacijo spora« določila o bodočih delovnih pogojih in o trajanju kolektivne pogodbe ter določila, kako se izvede likvidacija spora. V drugem delu pa so bila pod naslovom »Zapisnik k dogovoru o likvidaciji spora« določila, ki so določala deloma manjša prehodna vprašanja, in določila, kako naj podjetja, ki podpišejo sporazum, sodelujejo z organizacijo grafičnega delavstva pri splošnem uveljavljanju sporazuma in v boju proti netarifiranim podjetjem.

Dogovor za likvidacijo spora smo priobčili takrat, ko je bil sklenjen. Zapisnik k temu dogovoru pa smo omenili le na splošno. Danes priobčujemo tudi zapisnik v polnem obsegu, ker so se pristranili dogodki, ki jih bo lažje presoditi, če je zapisnik objavljen.

Ta zapisnik objavljamo posebej. Tu navajamo le tri točke iz tega zapisnika:

§ 5. Podpisniki tega dogovora izjavljajo, da bodo kot člani Društva tiskarnarjev za Slovenijo posamezni in solidarno storili vse, da ta dogovor

2. Vse osebe tiskarne Brata Rode in Martinčič mora biti v članstvu Saveza grafičnih radnikov v Ljubljani.

3. Kolikor posameznik še ni član ali ni več član, pristopi takoj, čim se obnovi obrat in čim se prejšnje osebe vrne.

4. Dve pomožni delavki, ki sta prišli med tem v podjetje, bosta takoj pristopili v članstvo SGRJ. Isto velja tudi za pomožnega delavca Belino.

5. V primeru, da podjetje odpovede, pridejo v poštev za odpoved najprej novi delavci in delavke in šele nato je mogoče odpovedovati iz vrst starega personala.

6. Tiskarna Brata Rode in Martinčič sodeluje z SGRJ v vseh vprašanjih in zlasti v vseh točkah sporazuma, ki tvori sestavni del dogovora.

V Celju, dne 20. avgusta 1935.

Poseben tolmač je bil dogovorjen predvsem glede na člane Jugoslovanskega Saveza grafičnih radnikov, ki se je medtem z našo centralo sporazumel o celotnem prestopu v SGRJ. Drugače pa je ves dogovor v polnem obsegu veljal tudi za tiskarno Rode in Martinčič.

Nato so podpisala sporazum še nekatera manjša podjetja. Sporazum velja torej v vsem obsegu za vse podpisnike in vsi oni, ki so sporazum podpisali z dodatkom ali brez dodatka, so obvezni, da v smislu točke 5. »Zapisnika k dogovoru o likvidaciji spora« storijo kot člani Društva tiskarnarjev solidarno in posamezno vse, da se sporazum splošno uveljavi.

šanje sploh ne spuščajo, ker so po tolikih bridkih izkušnjah, ko so doživljali razna besedolomstva slovenskih tiskarnarjev, opustili vsako misel na enotno kolektivno pogodbo in nočejo imeti ničesar skupnega v tem pogledu s slovenskimi tiskarnarji, zlasti pa nočejo v nikake spore s svojim delavstvom, ki bi mogli nastati, če bi zagrebska delodajalska organizacija glede na delovne pogoje ravnala po taktiki slovenskih principalov.

Zagrebski delodajalci skratka ne bodo hoteli ničesar slišati o najnovejšem sklepu izrednega občnega zbora Društva tiskarnarjev. Mnogi na izrednem občnem zboru navzočni tiskarnarji to dobro vedo in so kljub temu postavili tak predlog in ga izglasovali. Očividno so to storili, ker so računali z naivnostjo onih navzočnih, ki položaja ne poznajo.

Doklej bo Društvo tiskarnarjev še sprejemalo predloge in delalo sklepe, ki so neustvarljivi?

podpiše Društvo tiskarnarjev kot tako, ki postane s tem kolektivni pogodbenik za vse svoje članice. Vodstvo Društva tiskarnarjev in tisti njegovi člani, ki ta dogovor podpišejo, bodo stremeli, da se tudi eventualna netarifirana podjetja pridružio temu dogovoru in postanejo tako vnovič tarifirana podjetja. — To naj bi se izvedlo še tekom avgusta. — 6. Podpisniki se zavežejo, da ne bodo ovirali sankcij, ki bi jih izvajal SGRJ napram netarifiranim podjetjem, in da bodo odrekli sleherni sodelovanje z netarifiranimi podjetji, ki bi bilo v kvar organizaciji SGRJ. — 7. Društvo tiskarnarjev in SGRJ bosta, kar se tiče netarifiranih podjetij glede na mogočo nelojalno konkurenco, zaščiteno enakih delovnih pogojev in cen izdelkov kakor tudi glede ureditve delovnega trga, sodelovala. — Temu pritrjuje tudi občni zbor Društva tiskarnarjev, ki se vrši vsaj do 10. septembra 1935.

Glasom teh določil bi morali torej vsi podpisniki v Društvu tiskarnarjev glasovati za to, da se sporazum sprejme v celoti tudi s strani društva, ki bi s tem postalo kolektivni pogodbenik.

Dne 9. septembra je bil izredni občni zbor Društva tiskarnarjev. Sklican je bil v zbornično dvorano Trgovske Zbornice v Ljubljani. Drugi dan smo čitali poročilo o poteku tega občnega zbora v ljubljanskem dnevniku »Jutro«. Mnogi udeleženci so sicer večkrat ugotovili, da mnoga poročila v tem dnevniku niso točna, vendar je gotovo eno, da sporazum, ki ga je večina podjetij v dravski ba-

novini podpisala, ni bil izglasovan in sprejet za celotno Društvo tiskarnarjev.

Razmerje glasov na občnem zboru je bilo 30 : 21. Trideset glasov so dobili oni, ki so bili proti kolektivnemu sprejetju sporazuma.

Razmerje glasov je naravnost čudovito, če ugotovimo, katera podjetja so sporazum podpisala. Sporazum so podpisala: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Tiskarna »Merkur« v Ljubljani, Tiskarna J. Blasnikova nasl. v Ljubljani, Litografija »Saturnus« v Ljubljani, Zadruga tiskarna v Ljubljani, Tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, Tiskarna »Grafika« v Ljubljani, Tiskarna Jereb v Ljubljani, Tiskarna Gale v Ljubljani, Mariborska tiskarna v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Ljudska tiskarna v Mariboru, Podravska tiskarna v Mariboru, Litografija Benčina in drug v Mariboru, Tiskarna H. Sax v Mariboru, Mohorjeva tiskarna v Celju, Zvezna tiskarna v Celju, Tiskarna »Celeja« v Celju, Tiskarna Brata Rode in Martinčič v Celju, Tiskarna W. Blanke v Ptuj, Tiskarna A. Slatnar v Kamniku, Tiskarna »Kolektor« v Kranju, Tiskarna Brata Rumpret v Krškem, Tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Vseh teh podjetij, ki so podpisala sporazum, je 25. Vseh podjetij, ki sporazuma še niso podpisala, je šest. Od teh šestih pa nadaljujejo

Zmotna mnenja

Na stotine grafičnega delavstva se je nahajalo v borbi. Od vseh se jih je le nekaj našlo, ki so zapustili skupnost in se prodali. Le štirje celi člani so se pokazali kot izdajalci in dva polovična člana. O vseh bomo še posebej govorili.

Kolikor podjetja, kjer je stavka še danes, obratujejo, obratujejo z ljudmi, ki so prišli v ta podjetja iz raznih krajev kot neorganizirani grafični delavci. Prišli so zlasti iz Vojvodine in iz Beograda, kjer je večje število neorganiziranega grafičnega delavstva.

V javnosti se pojavlja čisto mnenje, da ti ljudje niso zagrešili nikakega nečastnega dejanja in da se jim ničesar ne more očitati, ker so bili itak neorganizirani in jih ni ničesar vezalo.

To mnenje je popolnoma zmotno. Kakor je za slehernega organiziranega delavca, ki zapusti svoje vrste, se izneveri skupnosti in pade svojim tovarišem in tovarišicam v hrbet, primeren naziv stavkokaz, ki je za slehernega človeka najbolj nečastna označba, tako je tudi vsak drug delavec, četudi je neorganiziran, stavkokaz, če stopi v podjetje,

spor z grafičnim delavstvom le štiri podjetja.

Na oni strani, ki je priznala sporazum, je torej ogromna večina. In vsi podpisniki, vsa ta ogromna večina, so se obenem obvezali, da glasujejo v Društvu tiskarnarjev za kolektivno priznanje sporazuma po društvu za vse članice. Le štiri podjetja so bila na nasprotni strani.

Sedaj pa pride to čudno razmerje glasov. Ona ogromna večina, ki je sporazum podpisala in se obvezala, da ga uveljavi v Društvu tiskarnarjev, je dobila 21 glasov in je torej ostala v manjšini, ona štiri podjetja, ki so bila proti sporazumu, pa so dobila 30 glasov in s tem večino ter je bilo njihovo stališče usvojeno.

Neverjetno čudna matematika. Res je sicer, da se glasovi štejejo po številu zaposlenega osebja, kar je sicer izreden primer v društvenem življenju, vendar ostane matematika, ki je bila ustvarjena na izrednem občnem zboru, tudi tedaj čudna, kajti med podpisniki so skoro vsa največja podjetja.

Se bolj čudno pa je, da se je večina zbrala na predlogu, ki ga je postavil zastopnik Tiskarne sv. Cirila v Mariboru ravnatelj g. Hrastelj. Tiskarna sv. Cirila pa je s podpisom istega ravnatelja priznala tudi sporazum z vsemi obvezami.

Prav nobena matematika ni tako čudna, da se ne bi končno razvoljčala. In razvoljčala se bo docela tudi ta, četudi je bilo glasovanje tajno.

iz katerega je delavstvo izstopilo in odšlo v stavko. Še primernejši je za te naziv krumir.

Delavec, ki ni organiziran, ni vezan na ničesar, kadar išče kruha in zaslužek, vendar tudi tak delavec ne sme vstopiti v podjetje, s katerim je delavstvo v boju, kajti v takem primeru ne vstopa neorganizirani delavec v podjetje samo kot delavec zato, da dobi namestitev, nego vstopa obenem tudi kot sredstvo, ki ga delodajalec uporablja v boju proti delavstvu. Delavec zaide v dejansko borbo proti delavcem, ki so v stavki, če vstopi v tako podjetje, in ni pri tem važno, če je kdo organiziran ali ne. Vstop v podjetje, kjer je stavka, je nemoralno in nepošteno, podlo dejanje v vsakem primeru.

Delavec, ki išče zaslužka v podjetju, s katerim je delavstvo v boju, je slabši od zveri, je grobar in hijena, ki sesa na krvi svojih sodelavcev.

Stavkokaz ali krumir — oba sta zaznamovana in ne spadata več v delavske vrste. Oba sta za zavednega delavca kot gobavca, ki se jima nihče ne približa.

Delovni stan za kulturo

Kakor piše »Jutro« pogosto o socialnih problemih in o socialnosti sploh, četudi gospodje, ki so okoli njega s svojim postopanjem napram grafičnemu delavstvu niso pokazali prav nobene socialnosti, tako piše »Jutro« tudi mnogo o kulturi, pa se je v zadnjem času izkazalo, da se za kulturo prav malo zmeni baš Narodna tiskarna, v kateri se »Jutro« tiska in katere lastniki so v glavnem isti kot lastniki naprednega časopisa.

Zanimivo je, kako gre Narodna tiskarna z »Jutrom« gladko preko vseh dejstev in piše o vsem mogočem, kakor da bi se v njenem podjetju ničesar ne zgodilo.

Tako piše »Jutro« začetkom tega meseca pod kulturnim pregledom o položaju slovenske knjige. Med drugim pravi to-le:

»Naši javni in zasebni nameščenci so vzile trdotam časa, ki jih posebno čuti naš srednji stan, pokazali toliko za dobro in lepo slovensko knjigo, da smo celo po petih letih splošne gospodarske stiske v produkciji knjig in revij relativno svojemu številu prvi ne le v Jugoslaviji in na Balkanu, marveč morda — kakor je pred meseci napisal Niko Bartulović v »Javnosti« — v vsem kulturnem svetu.«

Delovno ljudstvo je torej pokazalo toliko zanimanja za dobro in lepo slovensko knjigo, da smo s slovenskimi knjigami in revijami relativno prvi v vsem kulturnem svetu. Delovni človek si odtrguje od ust, da lahko kupi knjigo, da lahko naroča revije. Baš mali človek je omogočil, da je postala slovenska knjiga tudi po zunanji opremi prva v Jugoslaviji. Lepo knjigo je ustvaril mali človek.

Kaj pa dela z lepo knjigo oni, ki stojijo za »Jutrom« in ki je obenem lastnik Narodne tiskarne? Grafično delavstvo, ki je lepo knjigo ustvarjalo, meče Narodna tiskarna na cesto in na mesto domačega delavstva sprejema na delo ljudi iz vseh kotov, iz krajev, kjer ni lepega tiska, kjer ni lepe knjige. Isti ljudje delajo iz Delniške tiskarne šušarnico. Tudi tam so pometali domače delavstvo na cesto in delajo z učenci, s praktikanti in z ljudmi, ki doslej v urejenih podjetjih zaradi neznanja niso mogli doseči trajnejšega službenega mesta. Delniška tiskarna je veljala za podjetje, ki pazi na lep tisk, ki ustvarja lepo tiskovino in daje lične slovenske knjige. Delniška tiskarna se je nazivala umetniški zavod, in

to podjetje je danes zapustilo prejšnjo pot, odslovilo je vse svoje prejšnje delavstvo in se pripravljalo, da postane dobavljavica slabih tiskovin.

»Jutro« pravi v isti številki dalje:

»Ta trdna in razveseljiva rast naše kulture v času, ki ji je sicer kaj malo ugoden in prizanesljiv, upravičuje vsaj skromni optimizem in dopušča upanje, da bomo tudi v bodoče z enakimi sredstvi premagovali materialne nepravilnosti. Ta sredstva so po svojem značaju izrazito nematerialna: ljubezen do nekih vrednot, požrtvovalnost za nje, vera v njihovo neizogibnost, potreba kulture in umetnosti kot pribežališča vseh, ki so v življenjskem boju razočarani in utrujeni, vse to je v tisočih naših kulturnih konzumentov silnejše od čisto materialnih računov.«

Časi se spreminjajo

Znano je, da je bil in je še ravnatelj Delniške tiskarne g. Miroslav Ambrožič vnet in navdušen Sokol. Bil je tudi agilen organizator faktorjev in je sodeloval pri sklepanju medsebojne pogodbe med organizacijo grafičnega delavstva in faktorjsko organizacijo. Postal je celo predsednik vsedržavne organizacije grafičnih faktorjev. Na tem mestu je še danes. Med faktorji v vsej državi je torej med prvimi, je njihov vodja. Še prej, v svojih mladih letih, je bil sedanji ravnatelj Delniške tiskarne funkcionar delavske organizacije. Pravijo, da je bil zaupnik takrat, ko je bil še uslužben kot stavec v Kranju. Pravijo, da je bil zaupnik tudi v času stavke. Bil je navdušen za delavsko stvar in je zanj požrtvovalno delal.

Nobenega optimizma pa ne upravičuje in nobenega upanja ne dopušča postopanje gospodov okoli »Jutra« in okoli Narodne in Delniške tiskarne. Ti so nekdanje stike s kulturo, s slovensko knjigo, s slovenskim tiskom pretrgali. Zato, da porušijo delovni položaj grafičnega delavstva, zato da bi v bodoče prosto razpolagali z delovno silo, so porušili vse ono, s čimer so prej ustvarjali lepo slovensko knjigo.

Pri teh gospodih se ob tej priliki ni izkazala ljubezen do nekih vrednot, ni bila merodajna potreba kulture in umetnosti. Silnejši so bili materialni računi.

Danes je z dušo in s telesom na drugi strani. Njegova dejanja, njegove besede, njegovi članki kažejo, da je oster nasprotnik organizacije grafičnega delavstva in da ji želi neuspehov.

Leta 1925. je ravnatelj g. Miroslav Ambrožič postal ustanovitelj posebne slovenske tarife. Bil je odločno mnenja, da je skupna tarifa nemogoča. Bil je proti vsem onim tiskarnarjem, ki niso bili za mir in red.

Danes je proti posebni tarifi in je solidaren s podjetji, ki sploh nočejo tarife, je z onimi, ki so proti miru in redu.

Časi se spreminjajo. Morda pa se časi ne spreminjajo, nego se spreminjajo le ljudje.

Tovarišu Uršiču Stankotu v spomin

Spet je odpadel zelen list z drevesa, ki se imenuje življenje. Odpadel je cvet, še mnogo obetajoč in upajoč ter usahnil za vedno.

Ta zelen list si bil Ti, dragi naš Stanko. Ti si bil oni, ki si še mnogo obetal v življenju in mnogo upal, a Te je teža življenja in borba za vsakdanji kruh upropastila.

Potrebno je, da si priključimo v spomin vse Tvoje življenje, ki si ga živel med nami, vse one vesele in težke dni, ki so nam tako hitro potekli.

Dragi Stanko! Zapustil si nas nenadoma — odšel si od nas brez slovesa, zato nam je vsem tako strašno hudo. Nikdar ne bomo videli več Tvojega vedno veselega obraza, nikoli več slišali Tvojih toplih besed, s katerimi si nas tolažil v težkih dneh, nikdar in nikoli ne boš več z nami, ko se bomo grafičarji zopet borili za pravice vseh izkoriščanih. Zapustil si nas same — odšel si za vedno.

Kdo Te ni ljubil? Saj si bil nežen kot cvet.

Kdo Te ni spoštoval? Saj si bil vedno odkrit in pošten, da poštenjših od Tebe sploh ni.

In kdo Te ni občudoval? V borbi grafičarjev si bil vedno med prvimi, ki so bili pripravljeni prečuti na straži po cele noči, samo da bi koristil skupnosti.

Naš dobri Stanko! Bil si pravi apostol pravice, ljubezni in borbenosti.

S temi vrlinami si nastopil pot v življenje. S svojimi ideali si hotel prekrasiti in oplemeniti današnje razburkano človeštvo.

Pa vendar niso vsi razumeli Tvojih vrlin. Najmanj pa so jih razumeli oni, katerim si delal in kjer si ustvarjal. Plačilo za Tvojo marljivost so bile le grobe besede, ki so

Te kot bič bičale iz dneva v dan in katerih udarcev Tvoja nežna narava ni mogla prenesti.

Tebe, nepozabni Stanko, ne bo več med nami. A veruj: med nami bodo ostali Tvoji ideali, Tvoje vrline bomo čuvali in Tvoja slika nam bo vedno pred očmi. Nikoli Te ne bomo pozabili.

Na Tvoj prerani grob smo Ti prinesli rdečih nageljev, katere si tako ljubil. Tvoj poslednji dom smo Ti okrasili s poherskim cvetjem, kamor si tako rad zahajal, da si v samotni, daleč proč od vrvenja, gledal v duhu na borbe izkoriščanih, katerim si hotel pomagati s svojimi ideali. A premehak si bil, predober, naš Stanko!

Razumel nisi, da je življenje ena sama in velika borba od zgodnje mladosti pa do groba. Vživeti se nisi mogel v to, kako more biti človek človeku zver. In ko si končno spoznal, da ljudje ne razumejo Tvojih svetlih idealov, da vlada na svetu le izkoriščanje in egoizem — si sklenil umreti.

Umrli si zgodaj, mnogo prezgodaj.

Še enkrat Ti prisegamo: Tebe, Tvojih idealov in Tvojih vrlin ne bomo nikoli pozabili. Seme, ki si ga sejal, dobra dela, ki si jih storil, bodo živela večno v srcih vseh zatiranih.

Predragi Stanko! Počivaj mirno v zemljici v prelepih Grižah, kjer si hotel biti pokopan, kjer si našel mir, kjer ni prevar, kjer ne besni vihar sovraštva, ampak vlada večni mir in enakopravnost vseh.

Na dan velikega Vstajenja vseh obupanih, ponižanih in lačnih, brezpravnih ter zatiranih pa se bo imenovalo izmed mnogih tudi Tvoje ime.

Balkanski.

Napredno časopisje je socialno v besedah; lastniki pa so postopali z grafičnim delavstvom nesocialno.

Franjo Katavič odhaja

V nedeljo, dne 15. septembra t. l. se poslovil od SK »Grafike« njen zvesti član in sodelavec, tovariš Franjo Katavič.

Ves čas, kar obstoja SK »Grafika«, zlasti pa izza leta 1927., je bil imenovan tovariš stalen igralec prvega moštva, tako da je odigral z redkimi izjemami vse tekme, ki jih je SK »Grafika« v tej dobi priredil. Odigral je za svoj klub čez tri sto tekem in ostal tako na prvem mestu med vsemi igralci. In ne le to, da je bil prvak v odigranih tekmah, nego njegovo udeleževanje v posameznih odsekih in forumih kluba je tudi mnogo pripomoglo, da se je SK »Grafika« razvil do sedanje višine. Delavnost in požrtvovalnost sta bili vrline tovariša Franja Kataviča, ki jih ne bo mogoče pozabiti. Zato mu bo klub stalen dolжник in vedno hvaležen.

Tovariš Franjo Katavič odhaja v svoj rodni kraj, da si ustvari boljšo in trajnejšo existenco. Mi želimo, da bi bil njegov uspeh popoln, kakor tudi, da bi mu naklonila bodočnost najboljše in najlepše pogoje za življenjski obstoj. Naša želja je iskrena tako, kakor je bil iskren zmerom on pri svoji trudaljubivosti za barve SK »Grafike«.

Za spredaj navedenega dne ob 16. uri bo na igrišču SK »Slovana« prvenstvena tekma, pri kateri nastopi zadnjič za barve SK »Grafike« tovariš Franjo Katavič. Zategadelj je dolžnost vsega članstva SK »Grafike« kakor tudi vseh simpatizerjev, da se od svojega dolgoletnega igralca pri tej priliki poslovijo. Vse člane in prijatelje na to poslovilno tekmo toplo vabimo.

Industrijalec Dragotin Hribar je umrl

V torek je umrl v Ljubljani industrijalec Dragotin Hribar. Hribar je bil Ljubljančan, rojen 22. oktobra 1862. Izučil se je tiskarstva. Njegova življenjska pot je bila burna, podjetni mož pa je opravljal vidno vlogo zlasti v gospodarstvu. Nekrologi o njem so suhoparni bolj kakor je bilo njegovo življenje.

Leta 1888. je bila v Narodni tiskarni stavka deloma zaradi njega. Tedaj je namreč iskal bivši minister Ivan Hribar novega vodjo za tiskarno. Predstavil se mu je lep, brezposelni fant v salonski obleki. Ta pa bo, je rekel Ivan Hribar. In tako je postal 24letni Dragotin Hribar voditelj Narodne tiskarne, se sporazumel z osobjem in organizacijo grafičarjev ter jo vodil do konca leta 1890. uspešno. V tem času je prevzel uredništvo (odgovorno) »Slov. Naroda«. — Oblast je ugovarjala, češ, da ni kvalificiran. Po daljšem boju so ga povabili k deželni vladi, da praktično dokaže svojo sposobnost. Kar tam je napisal članek o avstrijski birokraciji, ki ga pa referent, ki je bil Nemec, ni čital, ker je bil pisan preveč nečitljivo. Tako je postal tudi prvič urednik.

Konec minulega stoletja je pa dobila Južnoštajerska hranilnica in posojilnica tiskarniško koncesijo v Celju. To koncesijo je dobil Dragotin Hribar v najem ter se naselil že prve dni 1891 v Celju, kjer je ostal do leta 1902.

24.000 dinarjev

Stavkokazi in krumirji so ljudje, ki so iz egoizma odšli v podjetja, s katerimi je delavstvo v boju. Prodali so se!

In tako kakor so se prodali sedaj, tako se prodajajo vedno in vsakomur. Za denar so na razpolago za sleherni dejanje.

Tako je prišel stavkokaz, ki dela v Delniški tiskarni, in je ponudil samoga sebe za posojilo v znesku Din 24.000. Za posojilo, ki ga ne bi nikdar vrnil. Torej ne za posojilo, nego za kupno ceno, ki znaša Din 24.000, se je pripravljen prodati.

Seveda je organizacija tako kupčijo odklonila. Kakor je sicer organizacija pripravljena pomagati svojemu članstvu v vseh težkočah, kakor je organizacija pripravljena ra-

zumeti težave vsakogar in jih lajšati, ji kupovanje ljudi ne more koristiti in nima za take kupčije nobenega interesa.

Kljub temu pa je prodajalec samoga sebe pripovedoval, kako ga organizacija snubi in ga hoče kupiti za visoke vsote. S takimi pravljicami ni osamljen. Često se najde kdo, ki pripoveduje slične povesti, ker misli, da s tem poskoči njegova cena na drugi strani. Ne dvomimo, da se je maneuver že mnogim posrečil in da so tako pridobili podjetje, da jih je hitro vezalo nase, češ, da ga ne bi pridobila organizacija.

Organizacija ima odprta svoja vrata poštenim ljudem, prodanim dušam pa ni mesta v njej.

Ne zaveda se!

V »Delavski Politiki« smo opisali stavkokaza, ki je zapustil svoje tovariše, s katerimi je sodeloval preko 30 let, zapustil je skupnost, v kateri je ves čas živel, in je odšel v podjetje, da se z njim okoristi delodajalec v boju proti delavstvu. Napisali smo, kako je ta človek padel, kako se je nato skesal in je vstal, pa je vnovič padel.

Redki so ljudje, ki bi priznali svoj greh. Čim nečestnejše dejanje nekdo zagreši, tem več ima izgovorov. Tudi stavkokaz, ki je vstal in vnovič padel, se zagovarja. Zago-

varjal se je že tedaj, ko je prvič padel. Ko pa je nato vstal, je sprevidel, da so bili vsi prejšnji izgovori jalovi in da ni mogoče nečestnega dejanja prikriti in olepšati z ničemer. Ko pa je vnovič padel, je začel iskati vnovič tudi izgovorov.

Ko smo napisali članek »Vstal je in je zopet padel«, je poslal prizadejati pismo, v katerem se zagovarja. Tudi to pot so izgovori jalovi.

Kakor da se ne bi zavedal, da ostane podlo dejanje podlo tudi tedaj, če so ga pripravile do dejanja posebne okoliščine. Koliko jih je, ki

žive v posebnih okoliščinah, pa ostanejo častni ljudje.

Borba za skupne interese zahteva žrtev. Borba za skupne interese ni zabava. Kadar se delavstvo nahaja v stavki, ni na dopustu, nego v težkem boju, kjer so potrebni premagovanje, žrtvovanje in odločnost.

Zavednega, trdnega človeka, ki pozna svoje dolžnosti, ki ima vest in čut za čast, ne premakne nobena okolnost. Niti bolezen niti dolgovi. Delavci, ki imajo številne družine, ki živijo v težkih socialnih in gmočnih prilikah, vzdržijo v boju in jih ne moti, da s stavkovno podporo težko izhajajo. Vzdržali bi vsi ti še ob težjih prilikah.

Nezaveden delavec, ki nima ve-

sti, ki nima čuta za čast in ponos, je mehak ter kloni ob najmanjši nepravilnosti, zlomljen je takoj, čim ni njegovo življenje normalno utirjeno.

Pravi, da so ga dolgovi pripravili do žalostnega dejanja. Koliko jih je med grafičnim delavstvom, ki imajo žal težke dolgove, pa zato ne padejo. In mnogo jih je, ki so po nesreči zašli v težak položaj. Ostali so kljub temu jekleni. Pravi, da ga bolezen žene ovira. Koliko jih je, ki imajo bolezen v hiši? Pa so kljub temu ostali na ravni poti.

Zavednega, kremenitega značaja ne premakne ničesar. Šibak človek klone in pade tudi brez razloga.

Stavkolomstvo je nečastno, podlo dejanje, za katerega ni opravičila.

Gorjanc Rajko

V zadnji številki smo napisali, da bom priobčilo življenjepis vseh onih, ki so zapustili skupnost, so ji skočili v hrbet in zagrešili dejanje, ki ga delovno ljudstvo najbolj obsoja ter ga smatra za najžalostnejšega.

Ker smo v isti številki začeli z Rajkom Gorjancem, naj s tem sedaj nadaljujemo.

Rajko Gorjanc je bil rojen 12. marca 1901 v Celovcu v sedanji Nemški Avstriji.

Po prevratu je prišel kmalu v Učiteljsko tiskarno za pomožnega delavca. Opravljal je pomožna dela pri mali rotaciji v tej tiskarni. Poleg pomožnih del pri rotaciji je pomagal tudi pri stereotipiranju plošč. Tudi pri tem je opravljal pomožna dela. Bil je torej skratka pomožni delavec z nizkimi prejemki, ki jih je žal tedaj imelo pomožno delavstvo in ki jih ima pomožno delavstvo tudi danes.

Že v Učiteljski tiskarna so mu hoteli tovariši pomagati do boljših prejemkov. Izročali so mu razna dela, na podlagi katerih je lahko dosegel večje prejemke.

Pozneje je prešel v Zvezno tiskarno, kjer je pomagal strojniku, ki je stereotipiral in tiskal takratni dnevnik »Jugoslavijo«.

Ko je bil delj časa zaposlen pri pomožnih delih v stereotipiji, je naprosil organizacijo, da mu pomaga, da se ga prizna za kvalificiranega stereotiperja, četudi se te stroke ni učil kot vajenec. Prošnjo so podpirali nekateri tovariši, ki so delali z njim v podjetju in ki so želeli, da se imenovanemu pomaga, da pride do večjih prejemkov. Med temi je bil tudi sedanji predsednik organizacije tov. D. Kosem.

Organizacija je prošnji ustregla in po večkratnih posredovanjih v podjetju je organizacija tudi dosegla, da je podjetje proglasilo 6. maja 1922 Rajka Gorjanc za kvalificiranega stereotiperja. Od tedaj dalje je bil kot kvalificiran stereotiper član organizacije.

Kot kvalificiran stereotiper je imel skoraj trikrat tolikšno plačo kot bi jo imel kot pomožni delavec.

Leta 1925. je postal brezposeln in mu je organizacija plačevala po Din 315.— tedenske brezposelne podpore.

Leta 1926. je bil Rajko Gorjanc po posredovanju organizacije zaposlen v Narodni tiskarni kot stereotiper.

V tem podjetju je pozneje prevzel funkcijo oficinskega blagajnika.

Leta 1935. v mesecu februarju pa je v »Grafičnem Radniku« izšlo tole obvestilo:

»Glavni odbor je v svoji seji dne 6. februarja t. l. kaznoval tov. Rajka Gorjanc, stereotiperja v Ljubljani, zaradi nerednega poslovanja, s sistiranjem članskih pravic za dobo 52 tednov. Ker pa je prizadeti vse nerednosti do seje uredil, je Glavni odbor sklenil, da je kazen pogojna, to je, da velja, če kaznovani v dobi petih let ne zagreši nobenega organizatoričnega prestopka.«

Obvestilo izgleda zelo preprosto in nepomembno, ima pa težko ozadje. Gorjanc Rajko od članstva zaupnega denarja organizaciji ni oddal. Organizacija ga je neprestano pozivala in zahtevala, da pobrani članski denar odda organizacijski blagajni. Vedno je našel polno izgovorov, obljubljal je, da bo denar prinesel, postavljal je datume, ko ga bo prine-

sel. To se je dogajalo toliko časa, da se je končno izkazalo, da denarja ni, da ga je Rajko Gorjanc poneveril. Vdal se je, pisal je organizaciji pismo, kjer je med drugim povedal tudi to-le:

»Vsed velikih pritiskov upnikov sem zadnje čase svojo dolžnost kot oficinski blagajnik, katero sem poprej vedno redno in vestno izpolnjeval, zamenjal ter v svoji potlosti in zmedenosti poplačeval svoje upnike, ne misleč na to, ako jih plačujem z lastnim ali blagajniškim denarjem, samo da sem se jih čimprej odkrižal.«

Rajko Gorjanc je tedaj poneveril 6000 Din članskega denarja, ki so ga člani prispevali za kritje podpor onih svojih tovarišev, ki so bili zaradi onemoglosti, bolezni ali nezaposlenosti odvisni od podpore svoje organizacije.

Ko je Rajko Gorjanc prikrival poneverbo denarja, je navajal najrazličnejše vzroke, zakaj ne obračuna pobranega denarja organizaciji, in se je zlasti skliceval na svojo hišo, češ, saj imate v njej popolno garancijo in kritje in je vsaka bojazen odveč. Pozneje je poudarjal, da bo hišo prodal in bo poravnal vse zneske.

Ko se je ugotovilo stanje in ko se je še zlasti izkazalo, da v hiši Rajka Gorjanc ni nikake garancije za neobračunani znesek, mu je organizacija sporočila:

»Na podlagi Vašega dopisa in na podlagi poročila, ki ga je upravniki odsek v svoji seji dne 23. januarja t. l. prejel, smo žal ugotovili, da še niste poravnali vseh obveznosti do organizacije kot oficinski blagajnik oddelka strojnice v Narodni tiskarni v Ljubljani. Tembolj nas je presenetila Vaša prošnja, ker se nam je vedno zatrijevalo, da je podana možnost, da zaostali znesek, ki je bil prvotno od članstva vplačan, ni v nevarnosti in je za kritje preskrbljeno. Iz Vašega dopisa pa je razvidno, da temu ni tako in ne samo, da ste zadrževali zaupani denar, ste tudi na poziv in opozorilo merodajnih funkcionarjev vsem funkcionarjem z netočnimi podatki zagotovili, da ni za denar nobene nevarnosti. Zato je Vaš prestopek še tem bolj obsojanja vreden. In kakor Vi sami z Vašim brezobzirnim postopanjem z zaupanim članskim denarjem niste imeli v vidu posledic, ki bi lahko nastale za posameznika, če bi organizacija točno in brezobzirno postopala, kakor to določajo sklepi in pravila, tako tudi organizacija ni dolžna, da se ozira na vse ono, kar ste v Vašem dopisu z dne 14. januarja t. l. navedli. — Iz zgornjih razlogov in v smislu pravil ljubljanske organizacije SGRJ, je upravni odsek v svoji seji z dne 23. januarja 1935 sklenil in določil, da morate ves zaostali znesek brez odgoditve poravnati do najkasneje 31. januarja t. l. V primeru, da zaostali znesek od tega dne ne bo poravnani, organizacija prošnje, kot ste jo sedaj postavili, ne more upoštevati in se bo proti Vam postopalo z vsemi konsekvencami tako, da bo organizacija dosegla i moralno i materijelno kritje. — Prosimo, da gornji sklep sprejmete z vso resnostjo v vednost.«

S tem seveda še ni bilo vse končano, ker do roka znesek ni bil poravnani in vnovič so morali posamezni funkcionarji opraviti neštevilno potov kakor že preje, ko Rajko Gorjanc nikakor ni hotel izročiti organizaciji pobrani denar. Postavljen je bil pozneje nov rok in končno je Rajko Gorjanc vendarle poravnal znesek, ki ga je neupravičeno zadržal in porabil.

Organizacija ga je pozneje kaznovala, vendar le pogojno, ker se je z raznih strani prosilo zanj. Ko je Narodna tiskarna izprla delavstvo, je ostal izven podjetja tudi

Rajko Gorjanc. Kmalu pa se je izneveril skupnosti in se znašel v podjetju kot stavkokaz. Neke noči pa se je premislil in je skrivoma preplezal zid na dvorišču Narodne tiskarne in pobegnil. Svojim tovarišem je pripovedoval, da so izvajali nanj najrazličnejši gospodje iz Narodne tiskarne silne pritiske. Hodili so ponj z avtom in je končno pod pritiski klonil. Da se znebi nadaljnjih vplivanj in pritiskov, je zaželel k družini, ki je bivala na Gorenjskem.

Organizacija mu je to omogočila in mu poleg redne stavkovne podpore dajala še posebne prispevke v obliki nekakih posojil, da lahko živi z družino izven Ljubljane. Pa se je še posebej vozil v Ljubljano in vsakokrat prišel v organizacijo po nove zneske. Tudi potem, ko se je z družino vrnil v Ljubljano, je zahteval od organizacije vedno novih posojil. Nekaj jih je tudi dobil.

Ko pa si Rajko Gorjanc ni mogel nadalje izgrajevati svojega posebnega stališča v organizaciji in dobivati vedno nanovo denarja, je obrnil organizaciji hrbet in se vnovič znašel kot stavkokaz v podjetju. Doslej še ni imel prilike pojasniti, kakšni pritiski so sedaj vplivali nanj in kateri gospodje so ga snubili, ker menda spi in je in dela v podjetju, ne da bi ga zapustil.

Tako je Rajko Gorjanc doigral svoje uspešno organizacijsko življenje. Pogojne kazni sistiranja članskih pravic za 52 tednov ne bo potrebno sedaj dejansko uveljaviti, ker

je napravil organizatorični prestop, kajti Rajko Gorjanc je izbrisan iz vrst organiziranega grafičnega delavstva. Takšnemu dejanju sledi samo izključitev. Imel pa bo še prijetno nalogo, da poravnava zneske, ki jih organizaciji dolguje. Morda mu bodo tudi pri tem pomagali oni gospodje, ki so mu pomagali tedaj, ko je članski denar poneveril.

S tem pa življenjepis Rajka Gorjanc še ni končan. Potrebno je povedati, da je njegov oče onemogel knjigovez, ki ga organizacija, kateri je skočil sin v hrbet, podpira. Njegov oče je vplačal organizaciji vsega 301 prispevek, kar zneso v denarju okoli 10.000 dinarjev. Prispeval je organizaciji približno šest let. Leta 1926., 1927. in 1928. je bil brezposeln ter je prejemal večinoma polno brezposelno podporo tako, da mu je organizacija pod tem naslovom izplačala preko 18.000 dinarjev. Leta 1929. je postal onemogel in je organizacija proti pravilom sforsirala sklep, da se mu prizna začasna invalidna podpora v znesku Din 6.240 letno. Doslej je na ta naslov dobil od organizacije skoro 40.000 Din. Vsega skupaj je prejel oče protivnika interesov grafičnega delavstva od tega delavstva skoro 60.000 Din za 10.000 Din, ki jih je vplačal. In njegov oče je še danes onemogel in prejema od skupnosti, ki jo je sin izdal, tedensko invalidno podporo.

Že položaj njegovega očeta bi veljal drugačno postopanje.

Tak je v glavnih obrisih prikaz človeka, ki je padeł.

Zanimivosti za vsakega

Človek, ki ga včasih napade politična razburjenost

Beograjska »Politika« od 8. t. m. poroča: »Obren Čavić je bil nižji uradnik v finančnem ministertvu, nacionalist, član mnogih rodoljubnih društev in v redu državljan. Zdal je brez službe, na cesti, a pred okroglim sodiščem odgovarja, obtožen — po zakonu o zaščiti države.

Nekoliko njegovih tovarišev, bivših ali sedanjih uradnikov je bilo mnenja, da zahteva njihova čast, da tam, kjer je potrebno, potrdi, da je Obren Čavić hudo razžalil naše ugledne politike.

To se je zgodilo pred tremi leti. Obren Čavić je imel tedaj navado, da s svojimi prijatelji igra karte v neki krčmi v Popa Lukića ulici. Stisnjen v kot je Čavić med igro s svinčnikom prečrtaval podobe politikov v časopisih in zapisoval pod nje: kreteni, nepatrioti, sovražniki ljudstva, izdajalci itd.

Njegovi prijatelji so bili mnenja, da on s tem ogroža samo državo... Zato je iz-

Nekoliko trgovske računice

$2 \times 4 = 8$ in 4×2 menda tudi. Iz kroga družinskih očetov, ki imajo več otrok, a slab zaslužek, se nam poroča: Marsikdo se bo nasmešnil, ko bo videl gornji naslov. Namenjen je predvsem naši monopolni upravi, ter je največjega socialno-političnega in tudi narodno-gospodarskega pomena. Ali še niso gospodje okoli monopolne uprave prišli tako daleč, da bi ugotovili vso resnost, ki je zapopadena v gornjem računu? Kolikokrat se čita po časopisju, da so to ali oni družbo tihotapev prišli ter jim odvzeli toliko in toliko saharina. Pa koliko nepotrebnih človeških žrtev na strani tihotapev kakor tudi finančnih organov, neglede na one tisoče in tisoče ki se s saharinom počasi zastrupljajo — ter neglede na narodno-gospodarsko škodo, ki jo utrpí država s tem, da gre toliko denarja v tujino, ki bi lahko pri drugačni gospodarski politiki ostal doma, brez kontrole ter brez vsakih kompenzacij od nasprotne strani. Tu je potrebna radikalna remedura. Toliko se pridela pri nas sladkorja, cena mu je pa takšna, da si ga uboga delavska družina ne more več nabaviti.

Kdo je bil umorjeni ameriški senator Long?

O ameriškem senatorju Hneyu Longu, ki ga je ubil njegov politični nasprotnik zdravnik Weiss, piše v »Zeitschrift für sozialismus« znani nemški publicist Seger, ki potuje zdaj po Ameriki. Seger je napisal poročilo o njem, ko se mu seveda še sanjalo ni, da se bo Longovo življenje tako kmalu in tako tragično končalo. On pravi o njem:

»Hney Long je dober, spreten, toda popolnoma brezvesten govornik, ameriški politik v poklicnem, nikakor ne dobrem smislu. Nad državo Louisiano je upostavljal diktaturo, ki je v svojih učinkih brez dvoma protustavna. To državo popolnoma obvla-

Tudi francoski kapital v Abesiniji

Abesinsko vprašanje zapletajo krempljivi kapitala bolj in bolj. Neka francoska družba je sklenila že leta 1919 pogodbo z Abesinijo, da sme izkoriščati abesinske naravne zaklade za dobo 75 let. Pogodba je še veljavna. Tako ostaja le še vprašanje, kdaj in kako si skoči v lase mednarodni velekapital, to je, kdaj bodo pričele z orožjem kapitalistične velesile reše-

gubil službo in še pred sodišče je prišel.

Drug za drugim se pred sodniki pojavljajo njegovi prijatelji in se globoko klanjajo:

»Da, gospodje sodniki, tako je bilo. Na sam dan moje slave. Kvartali smo. Tedaj je on vse to rekel. Lahko prisežem.«

»A katere politike je prečrtaval?«

»Pa, gospodje, kako da vam rečem, mnoge: Huseina Kadića, Lazo Radivojevića, Nikića, mnoge...«

»Pa zakaj je to delal?«

»Včasih ga napade... politična razburjenost. Pa ne morem reči, vedno se je izdajal za nacionalista.«

Obtoženega je zagovarjal tajnik Narodne odbrane g. Uroš Bijelić:

»Gospodje sodniki, pa saj se je tudi na sejah Narodne odbrane govorilo, da imamo ministre take in take...«

Sodišče se ni moglo uveriti o krivdi obtoženca in ga je oprostilo:

viti. In vendar je sladkor najvažnejše hranilno sredstvo. Koliko več zdrave dece bomo imeli pri vsaj znosnih sladkornih cenah. Ugovor, da bi bila država prikrajšana pri dohodkih, tu nikakor ne drži, kajti pri vsaj znosnih cenah si bodo vsi tisti tisoči in tisoči družin, ki danes denarja za sladkor sploh ne zmorejo, privoščili vsaj 1 kg sladkorja. To pa je že staro trgovsko pravilo, da se pri večjem prometu tudi z manjšim dobičkom vzdrže dohodki na enaki višini. To jasno kaže tudi 50 odst. znižanje železniške izletniške tarife. Vlaki, ki so poprej vozili tudi ob nedeljah skoro prazni, so zdaj vsako nedeljo in praznik tako natrpani, da človek skoro prostora ne dobi. Osrečite nas še pri sladkorju s 50 odstotnim znižanjem cen. To bo najuspešnejši boj tihotapstvu. Koristi od tega bo imela predvsem država, pa tudi uboga delavska deca bo lahko imela vsaj večjih sladko kavo. Zdrav narodni naraščaj, to pa je, oziroma bi vsaj moralo biti vodilno pravilo vse državne gospodarske politike.

Prizadeti.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ptuj

Tvrška Reinhard obsojena zaradi zavlačevanja delavske pravde.

Delodajalci se v boju proti delavskim pravicam iz socialne zakonodaje ne borijo samo v tovarni, ampak tudi pri sodiščih na vse mogoče načine, ki niso ravno častni za bogataše. Predvsem poskušajo pravde delavcev za njih pravice zavlačevati, da bi se pri tem delavci naveličali čakati in še bolj, da bi jih pritislili ob tla, ko delavec ne more čakati na izid dolge pravde. Kričeč slučaj takšnega pravljanja je podala tožba delavcev proti ptujski veletrgovini s perutnino J. Reinhard za nadure. Tvrška je inozemska in ima večmilijonsko premoženje. Kljub temu nadurnega dela ni plačevala po zakonu. Vršila se je že cela vrsta razprav. Pred kratkim bi se morala zopet vršiti razprava o treh tožbah oduščenih delavcev. Ob začetku razprave pa je naenkrat vstal zastopnik tvrške Reinhard g. dr. Fermeve in izjavil, da odklanja sodnika, ker je baže že v neki drugi pravdi obsodil tvrško Reinhard na plačilo nadur oduščenemu delavcu. Sodnik je moral zaradi tega spise predložiti okrožnemu sodišču ter poslati došle priče domov in pravda se je zopet zavlekla. Okrožno sodišče pa je sedaj odklonitev zavrnilo in ugotovilo, da je zastopnik dr. Fermeve stavil ta predlog v očividni nameri zavlačevanja in je zaradi tega tvrška Reinhard obsojena na Din 300.— kazni.

Šoštanj

Delavska mladina, kod hodiš? Ne bo odveč, ako spregovorim na tem mestu nekaj besed o naši delavski mladini. Moje besede bodo kritika, vendar ne kritika zaradi kritike, ampak da bi, ko se bomo videli v ogledalu, lahko skupno krenili na pota, ki naj nas vodijo v boljšo bodočnost. Odkrito je treba reči, da je bila generacija mladine, ki se je vrnila iz svetovne vojne, boljša, dostopnejša za delo v organizaciji kot je mladina, ki sedaj stopa v javno življenje. Ne pretiravam, ako trdim, da je mladina, ki je izšla iz neprostovoljnega svetovnega klanja, bila bolj idealna od današnje, bolj konstruktivna in uporabljiva. Mlajši in starejši sodrugji smo delali složno drug poleg drugega. Sedaj pa večkrat pogrešamo tega složnega sodelovanja. Obžalovanja vredno je tudi, da se sinovi in hčere očeta-delavca večkrat sramujejo svojega pokolenja in da zlasti nočejo ničesar vedeti o kakšni organizaciji, s čije pomočjo je zavredni oče ne redkokdaj sploh šele omogočil eksistenco svojemu družini. Namestu da bi bili delavčevi sinovi in hčere ponosni na to, da pripadajo delavskemu razredu, ki se bori za odpravo razredov in izkoriščanja, s čimer šele bo odprta pot pravi kulturi in napredku, pa si utvarjajo, da so nekaj popolnoma drugega in jim je, skoro bi rekel, sužnost ljubša od svobode. Društvo, ki nosi delavski pridevek, je pravo strašilo za »višje« stremenje sinove in hčere marsikatero delavske družine. Ne bilo bi pravično, ako bi krivdo za vse to hotel naprtili izključno samo mladini. Nekaj krivde je na nas samih. Vsakdanje skrbi povzročijo, da oče zanemari vzgojo svojih otrok — pa tudi svoje žene. Mladini je treba predočiti, da mora postati aktiven član v vrstah delavskih kulturnih in strokovnih organizacij, ako hoče doseči boljši položaj in priti iz današnjih revnih razmer. Trkanje za trenutnim boljšim položajem, ki ga človek doseže po milosti drugih in pa, če se poniža, je hohštaplertstvo, ki ni vredno poštenega človeka. Zato, mladina, stopi v vrste delavskih organizacij, da boš nadomestila vrzeli, ki bodo nastale, kadar omahnejo tvoji očeti in da boš delala čast njihovim imenom, sebi v prid in za uresničenje socializma. — Anko.

Hrastnik

Spoznati jih je treba

V eni izmed zadnjih izšlih števil »Delavske politike« sem čital, kako se jezijo kapitalistični hlapi nad delavci, ki so naročeni na naš list. Danes pa moramo poročati, da so tudi med delavci ljudje, katerim ni po godu, ako imajo delavci, zlasti mladina, naročeno »Delavsko politiko«. Kjer le morejo, razvijajo ti ljudje agitacijo proti našemu listu in upajo, da bodo uspeli s tem, ako pravijo, da je naš list — nazadnjaški. Tako govore predvsem oni ljudje, ki se smatrajo za najbolj pametne in učene in jim gre pamet že kar v cvet, kot solata. Ne trudijo se pa ti ljudje samo v agitaciji proti »Delavski politiki«, ampak skušajo sploh organizirati nekaj bojkot vsega, kar je v zvezi z razrednimi organizacijami. Zlasti tudi skušajo odvračati mladino od obiska predavanj, ki jih prirejajo naše organizacije. Kakšne cilje zasleduje taka agitacija, ni težko pogoditi. Dobro pa je, da si vsak delavec zapomni to-le: Kdor je proti tvojemu listu, ki si si ga sam izbral in naročil in proti predavanjem, ki jih prireja tvoja organizacija — torej ti sam — je proti tebi. Taka človeka se pazi. Le povprašaj ga, kaj je že koristnega napravil za delavstvo, pa boš takoj videl, pri čem si. Te vrstice naj povedo tistim, ki na skrivnem rovarijo, da mladine je njihova akcija dobro poznana in da mladina, ki jo poskušajo zastrpiti, ve, da je treba o takih temnih eksistencial poročati organizaciji, da se njihovo razdiralno delo onemogoči. Sicer pa, stena se boji luči!

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Stavka v celjski cinkarni

Niti pol odstotka . . .

Celje, 12. septembra.

Danes jutraj je po večmesečnih trehjih in pogajanjih izbruhnila v celjski cinkarni stavka, ki je popolna in enodušna. Naši čitatelji se bodo še spominjali, da je že pred meseci prišlo v tej tovarni do spontane ustavitve dela. Mi smo o takratnem sporu obširno poročali in prikazali slabe in nevezdrne razmere, ki so vladale do tega spora v tovarni.

Na prizadevanje vseh merodajnih faktorjev, predvsem pa zaupnikov kovinarske organizacije, in v nemali meri tudi po treznem pisanju našega lista, se je posrečilo, takraten spor omejiti ter končati spontano stavko že v dveh dneh.

Vsi, ki so v takratnem sporu posredovali za mirno poravnavo, so upali, da je vodstvo tovarne končno tudi samo uvidelo nevezdrno stanje delavstva in da bo storilo, kar je v njegovih močeh, da se odpravi. Na žalost so se pa v tem svojem upanju kruto varali. Razmere se niso poboljšale, plače se niso niti malo povešale, vse je ostalo pri obljubah.

Večina delavcev zasluži še vedno po 27 Din dnevno, od tega so pa še odteljali, tako, da pride — ne mladinski, temveč — odrasel delavec s famijlo na povprečno 500 Din mesečnega zasluzka, ki ga dobi izplačane na roko. Pri tem je pa treba ogle dati še delo, ki ga ti delavci vrše, da dobiš pravilno sliko mizerije, ki med njimi vlada. Delavci pri pečeh ne obžgo samo svoje oblake, še njihovi obrazi pričajo, da so topilci rude — in to strupene rude. Drugi delajo na večinioma z raznimi kemikalijami in kislinami, ki povzročajo povsod luknje, v obliki in obutvi, pa še na koži, kamorkoli pač kanejo.

Pa še eno dejstvo, tudi cena življenjskih potrebščinam ni več ista, kakor je bila pred par meseci. Banovinske in druge trošarine so podražile mnoga potrebna jedila za en dinar in več pri kilogramu. Prav zad-

nje čase se pa menda pozna še tudi abesinski spor, kajti riž se je podražil za Din 2.—, mast za Din 2.50 pri kilogramu, olje za en do dva Din, in to pri engros nakupih.

Organizacija SMRJ, pri kateri je organizirana ogromna večina delavcev te tovarne, je zato vložila že pred tedni svojo spomenico, v kateri prikazuje to stanje in zahteva primeren povišek. Po dolgem cinca-nju in iskanju vzrokov za zavlačevanje, je naposled včeraj vendarle prišlo do pogajanj. Reiren teh pogajanj, ki jih bomo ob priliki podrobneje opisali, tvori izjava g. direktorja Lazareviča, ki je rekel: **Pa če bi prosili za en sam odstotek, ne pristanem niti na pol odstotka!**

Mislimo, da ni človeka ne v Celju in ne v celi Sloveniji, ki bi ne uvidel, da se z delavci, ki zaslužio po 500 Din mesečnega izplačila pri takem delu, ne sme tako govoriti. Mi nismo kričaški časopis, ki išče z demagoškim pisanjem privržencev. Zato se čutimo moralno tembolj poklicani ugotoviti, da je ta stavka čisto obrambnega značaja. Še več! Ta stavka je krik delavcev, ki so desetletja pridno in pošteno delali v prid podjetja, sedaj pa stoje pred popolno gospodarsko in moralno propastjo.

Izražamo nado, da bodo poklicani faktorji našli način, da se obupno stanje delavstva popravi. Upamo, da se bo to zgodilo čimprej, dokler sta v boju le predstraži, to je vodstvo cinkarne in cinkarniško delavstvo. Kajti nihče naj se ne vara, da bi se moglo na nasprotni strani pritegniti v boj še kake druge faktorje, ne da bi imela to posledice na delavski strani. V tem slučaju bo nastal iz te stavke boj, v katerem bo vse delavstvo in nedvomno tudi ostali javnost prisiljena stopiti iz rezerve.

Ob 12. uri svetujemo gospodi iz vodstva tovarne:

Imejte pamet in uvidevnost!

Obrov.

Ljubljana

Ljubljanski škof dr. Rožman je odpotoval v Ameriko. Na ljubljanskem trgu sta dve ženici govorili o tem. Prva pravi: o, če se bo škof vrnil! Zakaj pa ne, saj ne gre sam, jo zavrne druga. Nevarno je pa le, pravi prva. V Ameriki so ludožrci, ki imajo jako radi sladko meso belih ljudi, pa bi lahko škofa požrli. Druga jo potolaži, češ, da

Maribor

Velika železničarska pravda „protidržavnih elementov“

Poročajo nam: V ponedeljek, dne 16. septembra se bo vršila pri sreskem sodišču v Mariboru ob enčrti na 9. uri na sobi šte. 15 nenavadna velika razprava v tožbah 35 železničarjev proti železniškim uslužbencem g. Prevolišku Janku, Tušku Stanku in Tumpeju Rudolfu, znanim nacionalističnim eksponentom in bivšim voditeljem organizacije nacionalnih železničarjev v Mariboru radi prestopka žaljenja časti. Ko so lansko leto prevzeli novi odborniki vodstvo mariborske nacionalne železničarske organizacije, iz katere so železničarji izrinili dotedanega predsednika Rudolfa Tumpeja in njegove ožje somišljenike, so našli v arhivu tudi seznam kakih 50 železničarjev, ki so bili označeni kot nacionalno nezanesljivi, nasprotniki nacionalnih društev in organizacij, kot ljudje, ki izražajo »splošno mrznjo do predstavnikov teh organizacij«. — Najhujši, ki propagirajo dobre razmere z Avstrijo,« Posebno senzacijo pa je zbudilo med

škof ne pojde v take nevarne kraje. — Kdo neki natvezi lahko vernim ženskam take budalosti?

Tečajni nemščine v Delavski zbornici: začetniški, nadaljevalni in konverzacijski; vpisovanje mladine ob 2. uri (vhod iz Copenice ulice, zadnja vrata, levo), odraslih ob pol 7. uri (glavni vhod, desno).

vsemi železničarji in tudi v javnosti ter pri oblastih dejstvo, da so bili nekateri na tem seznamu podčrtani z modrim svinčnikom s pripombo: »plavo (!) podčrtani propagirajo z dobrimi razmerami v Avstriji in da bodo itak drugače, ker bodo meje spremenjene.« — Najhujši so tisti, kateri so z modrim svinčnikom podčrtani. — Radi gornjega seznama in pripombi je vložilo proti Rudolfu Tumpeju in tovarišem 24 železničarjev po dr. Ravniku in 11 železničarjev po dr. Avg. Reismanu tožbe radi klevete in žaljenja časti. Preiskava je bila medtem zaključena in se bo sedaj vršila dne 16. septembra razprava, ki bo javna, torej vsakomur dostopna in vlada zanjo razumljivo ogromno zanimanje. — Baje bodo poslane svoje zastopnike tudi razne oblasti, ki se zanimajo za razčiščenje očitka protidržavnih elementov v Mariboru.

Zgradba novega šolskega poslopja v Mariboru

Po dolgi posvetovanjih je vprašanje zgraditve novega šolskega poslopja na desnem bregu Drave vendarle stopilo v končni stadij. Mestna občina mariborska je najela pri Pokojniškem zavodu v Ljubljani potrebno posojilo, občinski svet pa je na svoji seji dne 10. t. m. sklepal o oddaji gradbenih del. Kot edini ponudniki so se javili združeni mariborski stavbeniki, tvrdke: Inž. Jelenec & Šlajmer, Nassimbeni in Kiffmann, ki so predložili proračun v znesku Din 3.957.138 za dovršitev zgradbe v surovem stanju.

Na seji občinskega sveta se je javil k besedi tudi obč. svet. s. Petelan. Pozdravil je sklep o zgradbi nove deške meščanske in deške osnovne šole v V. okraju, obenem pa zahteval, da je treba zagotoviti pri zgradbi zaposlenemu delavstvu za življenje potrebne mezde, sprejeti v delo izključno domače stavbinske delavce in še-

le, če bi teh ne bilo, delavce iz bližnje okolice, zlasti pa je potrebno urediti delovno razmerje strogo v okvirju socialno zaščitnih zakonov. Šolskega poslopja ne gre graditi na račun pri stavbi zaposlenega delavstva in bi tak način zaposlitve tudi ne prinesel nobenega haska.

15. t. m. bodo polagali temeljni kamen na stavbišču v Magdalenski ulici.

Pri tej priliki je treba še omeniti, da je svoj čas Mestna hranilnica sklenila zgraditi to šolsko poslopje iz svojih sredstev in ga pokloniti občini. Denarne nepravice so izvedbo načrta onemogočile, čim pa se bo stanje na denarnem trgu izboljšalo, bo lahko tudi Mestna hranilnica realizirala svoj sklep in dala mestni občini na razpolago sredstva za odplačilo v svrhu zgradbe šolskega poslopja najetega posojila.

delovni čas in pa bivanje v slabo prezračeni, zaprašenih lokalih, podnevi in ponoči, je vplivalo na rahlo zdravje mladega vajenca. Že zgodaj se je vselila vanj kal neozdravljive bolezni. Ko jo je občutil, je bilo prepozno. Konec je mogla biti samo še življenska katastrofa, počasno umiranje, ali pa nagla, prostovoljna smrt. — Naj bi bil ta slučaj resen opomin vsem, ki so poklicani čuvati nad zdravjem mladine, zlasti vajencev, da začno resno izvajati kontrolo nad obrati, nad delovnim časom vajencev in nad življenjskimi prilikami, v katerih le-ti živijo. Ne tarnajmo, ampak začnimo resno delati na tem, k čemur nas opominjajo nedolžne žrtve.

32.600 oseb je dosedaj izstopilo in vstopilo na novem postajališču Tezno, kar pričča, da je to postajališče bilo res potrebno.

Pogreb Uršiča Stankota, stavca v tiskarni Sax v Mariboru, se je vršil v nedeljo 8. septembra v Grižah pri Zalcu. Na njegovi poslednji poti so ga spremljali številni prijatelji in znanci. Pevsko društvo »Grafika« iz Maribora, katere zvest in dober pevec je bil do prerane smrti, mu je zapelo ob odprtem grobu žalostinki. V imenu vseh grafičarjev pa se je poslovil od nepozabnega tovariša in boritelja tov. Dvoršak Slavko iz Maribora. V poslovnem govoru se je spominjal v lepih besedah vseh dobrih in velikih del, ki jih je »storil« pokojni za grafičarje. Naj mu bo lahka zemlja, kamor je legel mnogo, mnogo prezgodaj. Delavstvo pa ga bo imelo vedno v spominu kot zvestega tovariša in boritelja za delavske pravice.

V lase so si skočili v obmejnem št. lju pristajši JRZ pod vodstvom tamošnjega kaplana in pa Sokoli ob priliki neke nacionalne prireditve. Padale so bunke in klobute ter se bo z zadevo ukvarjalo sodišče.

Predavanje o mestnih podjetjih mariborske občine. Stokovna komisija v Mariboru bo priredila v sredo, dne 18. septembra t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, predavanje o mestnih podjetjih mariborske občine. — Predavatelj s. Ošlak bo govoril o pomenu, ustroju in poslovanju mestnih podjetij, kakor tudi o vseh ostalih vprašanjih, ki so v zvezi z upravljanjem tako velikega podjetja, pri katerem so zainteresirane vse plasti naših občanov. Stokovna komisija vabi vse sodruge in sodružice kakor tudi ostalo javnost, da se tega zanimivega predavanja udeleži.

Razpis gledališkega abonmaja »Narodnega gledališča« v Mariboru za sezono 1935/36. Uprava »Narodnega gledališča« v Mariboru razpisuje za sezono 1935/36, ki se odpre 1. oktobra t. l. in zaključijo prve dni maja 1936, gledališki abonma. Podpis abonmaja upravičuje do obiska 22 raznih uprizoritev, to je 13 dramskih, 7 glasbenih predstav, do enega koncerta ter do enega opernega gostovanja, ki bi z njim gledališka uprava rada pripravila gg. abonentom prijetno presenečenje, o čemur pa zaenkrat ne moremo točno govoriti, ker pogajanja zanj še niso definitivno zaključena. Abonma pomeni v razmerju proti večernim cenam velik popust ter se plačuje v sedmih zaporednih mesečnih obrokih vedno v prvih petih dneh vsakega meseca. — Cene za vsak obrok (plačati je torej treba 7 takih obrokov) so naslednje: Ložni sedeži so po Din 58, 38, 31, 19 (za uradnike 49, 32, 27, 14); parterni sedeži po Din 48, 38, 31 (za uradnike 41, 32, 29); balkonski sedeži po Din 48, 38, 29, 22 (za uradnike 41, 32, 24, 18); galerijski sedeži po Din 24, 19, 13 (za uradnike 19, 14, 95). Dobe se tudi bloki, ki upravičujejo obisk gledališča pri poljubnih 13 dramskih, 7 glasbenih predstavah, pri enem koncertu ter pri gori navedenem opernem gostovanju. (Izvezete so one predstave, ki imajo na lepikih označbo »izven«). Cene teh blokov so nekoliko višje kakor pri običajnem abonmaju. — Priglasje sprejema gledališka blagajna, ki je odprta dnevno od 9. do pol 13. ter od 15. do 17. ure. (Ob nedeljah od 10. do pol 13. ure). Za dosedanje abonentne pa ostanejo lanske sedeži rezervirani do sobote 14. septembra. Uprava prosi vse, ki se nameravajo abonirati, da to storo čim prej. Opozarja se, da je abonma med sezono neprenosljiv in neodpovedljiv. Našim čitateljem priporočamo, da naj se vsak, kdor le količkar more, priklasi za gledališki abonma.

Miha Zemljič, bivši posestnik, oproščen v Markuzijevem procesu, je bil brez sredstev te dni odpuščen iz bolnice, ker je v zaporu obolev za jetiko. Začasno se ga je usmilil gostilničar H. Trafenik v Gosposki ulici 26. Zemljič prosi dobre ljudi podpore.

Med gasilce se sprejmejo novi pripravniki. Prijave se sprejemajo do 15. t. m. Tečaj se v kratkem prične.

Stare kandelabre, ki so postali odveč na Aleksandrovi cesti, bodo sedaj postavili na Slomškovem trgu.

Ujel se je. Zadnjič smo poročali o neznanu, ki je s samokresom v roki prisilil šoferja, da ga je ponoči vozil zastoj v št. 11 in mu potem naročil, naj še njegovo prtljago, iz hotela »Zamorec« v Mariboru, pripelje za njim. Šofer je seve o tem obvestil policijo. Drugi dan je neznanec sam prišel po prtljago in je bil pri tem aretiran. Morali so ga pa oddati v bolnico, ker se je bil sam s svojim samokresom v hotelski sobi obstrlel, potem pa je iz strahu skočil skozi okno iz preveč nadstropja. Pri ponovnem zasliševanju se je izkazalo, da je to nevarni vlomilec Mate Salamonac, ki je v Gornji Petrički izvršil velik vlom. Ima pa najbrž še več drugih grehov nad seboj.

»Slovenec« napada Slovence. Svoječas je bila »Slovenec« še nekako pri srcu »Sodobnost«, revija, ki jo izdajajo tako zvani samoslovenski intelektualci. Zdaj pa imajo v Kopitarjevi ulici druge račune, ki zahtevajo, da se zagrabi »Sodobnost« za ušesa. Zato so jo napadli po svojem starem receptu, češ da »Sodobnost« obrekuje katoliško književnost. Boj sodobnosti, živijo Mahnič!

Cemu iščete framazone? »Slovenec« išče framazone pri Kramerjevi »Pohorcih«. To se nam ne zdi pametno, ko vsak človek ve, da so framazoni tako med Pohorci kakor med radikali. Še več! Framazoni so pravi stvarniki radikalstva.

Zagorje ob Savi

Priljubljeni odbor za ustanovitev Socialistične zveze delovnega ljudstva sklicuje za v nedeljo 15. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Zadržnega doma na Lokah javen politični shod, na katerem bo poročal s. A. Sedež iz Ljubljane. Dnevni red: Politični položaj v državi in zahteve delovnega ljudstva. Delavci, delavke, obrtniki in kmetje in vsi tisti, ki občutite težko peto, udeležite se shoda! — Pripravljalni odbor.

Kaj je z meščansko šolo? Že leta in leta se pri nas vodi boj za zidavo meščanske šole. Obstoja dve širazredni osnovni šoli, katerih 7. in 8. razred nimata prav za prav nobenega praktičnega pomena. Če kdo misli dati svojega otroka v višje šole, ga vzame že iz šestega razreda. Ker je naš kraj industrijski in starši vedo, da ne bodo mogli njih otroci dobiti vsi zaposlitve pri rudniku, se trudijo jim preskrbeti, če je mogoče, višjo izobrazbo, ki je danes pogoj, če se hoče človek kje uveljaviti. Ker pa je pošiljanje otrok v Ljubljano vezano z velikimi stroški, katerih delavski starši posebno v današnjih težkih časih ne zmorejo, je bila sprožena prav resna akcija za ustanovitev vsaj dvorazredne meščanske šole. Izvolil se je tozadevni odbor, na občinski seji je bilo sklenjeno podpreti akcijo, banovina je obljubila pomoč in prišlo je že tako daleč, da se je reklo: letos se otvori prvi razred in drugo leto drugi. Starši so bili veseli in otroci tudi. Vpisalo se je že nad 70 otrok. Ali glej čudo! Kar naenkrat se je reklo, da šole še letos ne bo. Odkod in kje so sedaj naenkrat ti zadržki? Kdo je krivec? Zlobni jeziki pravijo, da so en vzrok slabe finančne zagorske občine. Drugi vzrok, in ta bo najbrž glavni, pa je, da bi se v tem slučaju morala ukiniti 7. in 8. razred osnovne šole. Zagorje pa je vendar tako prijazen kraj, da se človek res težko odloči iti kam drugam. Razen tega pravijo tudi, da ni učnih moči za meščansko šolo na razpolago. —

Jesenice

Smrtna nesreča v martinarni

V nedeljo, 8. t. m. se je na svoj 75. rojstni dan smrtno ponesrečil v martinarni KID predelavec s. I. Vidmar. Ko so vlivali tekoče železo, je to brizgnilo vanj in mu vžgalo predpasnik kakor tudi obleko, ki je na njem skoro popolnoma zgorela ter mu ves sprednji del života opekla. Na posledicah teh opeklin je sodrug Vidmar v terek zvečer umrl. Sodrug Vidmar je bil navdušen pristaš razrednega pokreta, bil je od l. 1917. član strokovne organizacije, vso dobo zvest član zadružnega gibanja in njegova izguba je močno zadela gibanje, čeprav se ni nikdar silil v sprednje vrste. Raz Delavski dom visi črni prapor in pogreb, ki se je vršil v četrtek, je potrdil njegovo priljubljenost med nami. Smrt čilega moža pa da misliti tudi na to, ker je to že tretja nesreča v zadnjih 14 dneh v martinarni KID — da bo treba že vendar enkrat uslišati delavske zahteve po varnostnih napravah pri KID, ki bodo jamčile varnost življenja in zdravje delavstva. Ali bo treba še več stičnih dejanskih dokazov za upravičenost teh zahtev, kakor jih je bilo že podanih?

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) krasen film »Dvorec na jugu« z Liano Haid in V. de Kowo v glavnih vlogah. Poleg treh zvočnih dodatkov še barvan film »Parada lutke«, sledi velefilm »Pesem z neba« s Kiepuro.

Žene odločno odklanjamo demagogijo

V »lajbžurnalu« nekili fanatičnih žen je izšel neki članek, na katerega hočem odgovoriti. Nehote se mi vsiljuje vprašanje: kaj prav za prav hočejo te žene? Socialisti smo vendar za enakopravnost žene in nobenemu izmed naših sodrugov še ni padlo na um, da bi ženo-sodružico manj cenili kot moža-sodruga. Skoro se mi zdi, kakor da si gotove žene domišljajo, da imajo marksizem v zakupu in da si hočejo z demagogijo priboriti prostor na soncu. Vem dobro, kdo je gonilna sila tega gibanja: žena, ki ne pozna pomanjkanja, ki nima nobenega otroka, da bi morala zanj skrbeti in ga vzgajati. Kakor bo vse to izkusila, kar je okušalo milijone proletarskih žen in mater, potem šele naj stopi pred nas in nam ponovi svoje na izust naučene revolucionarne fraze — povdarim »fraze« — če ji bo še do tega. Na tak način kot si ona to zamišlja, ne bo pridobila niti ene tovarniške delavke. Samo z izobrazbo in podukom, ne pa s hujškanjem je mogoče privabiti delavsko ženo v gibanje. Cel članek je razen tega ena sama jeremijada o nerazumevanju žene. In vendar, tudi me delovne žene v Mariboru prav dobro razumemo boj za existenco moža in žene. Naša naloga je in bo vzgajati ženo v razrednem duhu in jo usposabljaati za razredni boj. To delo smo vršili doslej v vseh naših strokovnih in kulturnih organizacijah. Naš cilj je brezrazredna družba. Noben marksist pa ne sme igrati umazane igre, ali pa se staviti komurkoli v to svrhu na razpolago. Pri celjskem zletu »Svobode« smo pa me sodružice iz Maribora imele priliko opazovati obnašanje nekaterih »neodvisnih« žen. To

obnašanje je bilo kot obnašanje paglavca, ki se skriva za materino krilo, kadar bi moral dati odgovor za svoja nepremišljena dejanja. Tako se bojevnice za ženske in delavske pravice pač ne smejo obnašati. V vrsti teh žen smo opazile »voditeljice«, ki je naravnost uživala, ko so nekateri mlečnozobi fantički skušali zasmehovati našega s. Topaloviča. Tem fantičkom je seveda bolj imponiral nastop neke študentke, ki se pubertetne dobe ni prekoračila, in pa mogoče tiste žene — »revolucionarke«, ki je kričala: Bog živi, namestu družnost. Kar se tiče naših voditeljev, pa naj se sodružica V. pomiri. Mi smo jih sami izbrali in si jih bomo tudi v bodoče, dočim se tiste žene-revolucionarke, ki jih proletarijat gotovo ni izbral. V delavskem gibanju je treba delati in še enkrat delati, ne pa razdirati in obrekovati, kar mnogim, ki drugega ne znajo, služi kot nadomestek za njihovo udeleževanje. Intelektualcev in intelektualk, ki prihajajo v gibanje iz posebnih nagibov in s posebnimi nameni, ne rabimo, kakor so nam tudi sicer dobrodošli. Kako daleč segajo razne zablude, se vidi iz tega, da si upajo gotove žene pridigati enotno fronto, hodijo pa na fašistične shode in tamkaj blatijo naše sodruge. Upamo, da homo te ultrarevolucionarne žene lahko kmalu videle na delu v kakšnem drugem taboru, kjer se jih je znašlo že toliko, ki so se skušali z demagogijo riniti v naših vrstah v ospredje.

Pepca Nipič.

Delavski pravni svetovalec

Žreče. Vprašanje: Kdaj ima žena pri OUZD zavarovanega člana pravico do deželne opreme in babiške pomoči?

Odgovor: Žena ima pravico do zgoraj

omenjenih dajatev samo tedaj, ako je bil mož v zadnjem letu (do dneva poroda) vsaj 10 mesecev član OUZD, ali pa 18 mesecev v zadnjih dveh letih.

Sportna rubrika

Delavski sportni klub Jugoslavije so v več krajih postali prvaki svojih podsavezov in s tem vstopili v lige. So to sarajevski »Hajduk«, ki je brez dvojna najboljši delavski klub v naši državi, potem »Radnički« tavlški klub v naši državi, dalje »Radnički« iz Kragujevca in »Grafičar« iz Osijeka. Po štirih letih pa je letos, žal, izpadel »S. K. Split«. Zaradi razpusta mariborske SK Svobode in ker ustanovitev SK Sparte ni bila dovoljena, ni v Sloveniji nobenega delavskega kluba, ki bi tekmoval v ligini skupini.

DNSP Trbovlje. Pododbor je razpisal brzoturnir delavskih klubov za nedeljo 15. t. m. Turnir v Trbovljah se bo vršil dopoldne na igrišču Amaterja ob 9. uri. Pri tem turnirju sodelujejo klubi: Amater, Retje, Svoboda, Zagorje. V Hrastniku, igrišče Hrastnika, popoldne ob 2. uri: Nastopijo: Hrastnik, Rudar, Dask. Prosimo sportno publiko, da poseti imenovane tekme in s tem podpre delavske sportnike, ki imajo v svojih težnjah po boljšem napredku na zelenem polju mnogo zaprek, zlasti vsled slabih finančnih razmer. Službeno. Delegirata se za blagajnika v Hrastnik ss. Dolanc in Brinovec. Delegat istočasno s. Dolanc. V Trbovljah vrši službo blagajnika s. Vozelj kot blagajnik DNSP. Delegat s. Bostič. Pri vseh

tekma morajo sodelujoči klubi postaviti po dva reditelja, ki se morata javiti službojočemu delegatu pododbora DNSP. Pododbor DNSP.

Sovjetski nogometaši prvič v zapadni Evropi. V Parizu se je pred kratkim vršila velika delavska sportna prireditev. Najboljši pariški nogometni klub, Red Star Olimpique, je izposloval od mednarodne nogometne zveze dovoljenje, da sme povabiti na to prireditev ruske nogometaše. Red Star je najboljši francoski profesionalni klub, v ka-

Kranj

O priključitvi okoliških vasi k mestni občini. Zadnje čase so se vršili že razni razgovori glede priključitve nekaterih okoliških vasi k mestni občini. Po dosedanjih razgovorih naj bi se priključile k mestni občini te-le vasi: Čirčiče, Huje, Klanc, Primskovo, Gorenje, Rupa in Stružev. Zbirali so se v imenovanih vajah tudi že podpis. Večina ljudstva že dali časa želi priključitev k mestni občini. Zlasti pa to akcijo pozdravlja delavstvo, ki je v teh vajah naseljeno. — Ker razen vasi Stružev, ki pripada nakelski občini, pripadajo vse vasi k občini Predoslje, bi bila s tem izvršena gotovo tudi komasacija predoselske občine, saj bi od števila prebivalstva odpadla približno polovica. Predoselska občina bi potem pripadla k občini Predvdor. S tem bi bil pa morda rešen problem, da se sedež občine Predvdor prenese na Kokrico, kar je bilo že svojčas mišljeno in kar je tudi veliko število predvdorskih občanov že dosedaj želelo (zlasti župnije Goriče in Trstenik). Kokra, ki bi bila s tem od sedeža občine Predvdora precej oddaljena, naj bi se pa priključila k majlini občini Jezersko z bodočim sedežem občine v Zg. Kokri. Britof, edina vas, ki bi po komasaciji predoselske občine ostala osamljena na levem bregu reke Kokre, ki bi pripadala občini Predvdor, naj bi se pa eventualno priključila občini Senčur. Po taki ureditvi bi bile občine nekako geografsko vezane in glede službenih potov z občinskimi uradi praktično urejene. Seveda bi bilo o tem še treba javne diskusije, da bi prizadeti občani lahko povedali svoje želje.

Jubilej trdke Chrobath. — Letos slavi trdka Chrobath, trgovina z manufakturami in klenekarstvo 50 letnico svojega obstoja. Jubilejna trdka nudi od 9. do 23. septembra v detajlni prodaji blago po globoko znižanih cenah. Razposlala je tudi društvom lepa darila v blagu. Darilo je sprejela tudi delavska strokovna organizacija S. D. S. Z. J., podružnica v Kranju, ki ga je razdelila med najpotrebnejše brezposelne člane. S tem humanim činom je trdka pokazala lepo socialno gesto do najbednejših, zato ji k njenemu jubileju čestitamo, delavstvu pa jo priporočamo.

Revija »Svoboda«, 7. in 8. številko dobite v kolportazi pri s. Brezariju proti plačilu 4 Din. Kdor pa ima naročnino plačano v naprej, dobi revijo istotam. Delavci, sezite po poučni reviji!

terem igrajo tudi Angleži in Dunajčani. Bila je to reprezentanca sovjetske Ukrajine, ki so ji Francozi podlegli s 6:1. Predvajali so krasno, kratkopasno igro starega škotskega sistema pred 20.000 gledalci.

Naznanilo preselitve in otvoritve!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem svojo pekarno na Pobrežju, Aleksandrova cesta št. 4, preselil v novo zgrajeno parno pekarno

v Mariboru, Sp. Radvanjska cesta 43

vogal Metelkove ulice

Ob tej priliki smatram za dolžnost, zahvaliti se vsem svojim dolgoletnim odjemalcem najiskrenejše za izkazano zaupanje in jih prosim, da mi to ohranijo tudi v bodoče.

Priporočam pa se obenem na svojem novem mestu in bom skušal tudi na tem zadovoljiti p. n. odjemalce v popolno zadovoljnost, to tolikanj bolj, ker sem svojo pekarno uredil najmoderneje, da ustreza vsem higijskim predpisom, ki jamčijo za najboljšo kakovost kruha in peciva.

Z odličnim spoštovanjem

Ledinšek Josip, pekovski mojster, Maribor, Sp. Radvanjska cesta 43.

Konzumno društvo za Mežiško dolino

P. Z. Z. O. Z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon Interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—.**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življanske potrebščine le v svojih zadrugah.

TIVAR-

OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz
čvrstega gradla

Din 75.—

Amerikanske hlače
iz čvrstega gradla

Din 45.—

Obleke za vsakega
in vsako priliko

TIVAR-

OBLEKE